

ALBINA

REVISTA POPULARĂ

Apare în fiecare Duminică

COMITETUL DE REDACȚIE:

ION KALINDERU

P. Gârboviceanu	P. Dulfu
G. Coșbuc	V. S. Moga
G-l P. V. Năsturel	N. Nicolaescu
Gh. Adamescu	Gr. Teodossiu
I. Otescu	C. C. P.-Tașcă

ALBINA

Revistă Enciclopedică Populară

Abonamentul în țară pe an lei 5 | Abonam. în străinătate pe an lei 8
 „ „ „ pe 6 luni „ 3 | Un număr . . . . . 15 bani.
 Pentru anunțurile 1 leu linia. Mica publicitate, 5 bani cuvântul.
 Manuscrisurile nepublicate se ard.

SUMARUL:

Azilul orbilor «Regina Elisaveta».
I. Kalinderu, Cuvântare la congresul agronomilor.
N., Lupta cu taurii. (Cu 6 ilustrații).
Maria Beiu-Paladi, Izvor de fericire.
Sofia Nădejde, Jertfa.
D. Teleor, Cum să se hrănească țăranul.

DIN POPOR:

N. I. Dumitrașcu, Ignat.

NOTIȚE:

Cum se petrece viața unui om.

CRONICA:

Din țară: Corpurile legiuitoare.—Inaugurarea noului local al Casei Bisericii și al Casei Școalelor. (Cu ilustrație).—Serbarea pentru d. T. Maiorescu la Iași.—Cărți primite la Redacție.—De pe Domeniile Coroanei.—Bustul lui Barbu Constantinescu.—Informațiuni.—Licitațiuni.—Prețul cerealelor.

Din afară: Starea Regelui Leopold.—Nou minister în Italia.

MUZICĂ:

Aproape este Domnul!. Versuri de *Coșbuc*. Muzică de *Teodossiu*

SUPLEMENT:

Buletinul activității sociale a preoților și învățătorilor No. 10 dela 6 Decembrie 1909.

Azilul orbilor „Regina Elisaveta“

M. S. Regele a adresat d-lui Ion I. C. Brătianu, Președinte al Consiliului de miniștri, următoarea scrisoare :

Scumpul Meu Președinte al Consiliului,

Regina, iubita Mea soție, îndemnată de o compătimire adâncă pentru cei suferinzi, a luat acum câțiva ani inițiativa întemeierii unui azil pentru orbi, sub numele de «Vatra Luminoasă». In acest scop s'a facut apel la generozitatea publică, care s'a manifestat într'un chip vrednic de laudă prin însemnate donațiuni și cotizațiuni, în țară ca și în străinătate.

Pentru îndeplinirea acestei opere umanitare s'au închiriat case, în care s'au găzduit un număr însemnat de orbi și s'au înființat ateliere de tot felul, spre a-i deprinde la meserii, astfel ca prin muncă să-și poată câștiga pâinea lor.

Acest așezământ desvoltându-se repede, s'a hotărît a se cumpără un întins teren la marginea Capitalei, spre a se așeză acolo clădirile de locuință ale orbilor și atelierele trebuincioase, înființându-se un adăpost statornic și întru toate potrivit pentru cei pe cari soarta i-a lipsit de cel mai scump simț, acela al vederii.

Cheltuelile cele mari cerute de desvoltarea acestui așezământ ne mai putând fi îndestilate numai prin generozitatea privată, iar Statul având încă de mult în vedere înființarea unui azil pentru orbi, care a lipsit până acum, am crezut cu cale, Regina și Eu, spre o mai sigură îndeplinire a finteii urmărite, ca acest azil să treacă asupra Statului, ca și toate așezămintele asemănătoare, luând loc cu vrednicie alături cu celelalte mari opere de binefacere isvorite din mila și îndurarea Voevozilor, Doamnelor și boerilor țării.

Dorința Noastră fiind ca din aceasta să nu urmeze pentru Stat alte sarcini decât acelea cerute de întreținerea azilului și de treptata lui desvoltare, pun la dispoziție 500.000 lei, pentru achitarea datoriilor în ființă și terminarea clădirilor trebuincioase.

Deplin convinși că acest așezământ, care va purta numele de «Azilul Orbilor Regina Elisaveta», în amintirea Intemeietoarei, va

răspunde chemării sale sub puternica ocrotire a Statului, îți re-inoesc, Scumpul Meu Președinte al consiliului, încredințarea afecțiunii ce-ți păstrez.

București, 25 Noemvrie, 1909.

CAROL.

M. S. Regina a adresat d-lui Ion I. C. Brătianu, Președinte al Consiliului de Miniștri, următoarea scrisoare:

Domnule Președinte al Consiliului,

In via dorință de a veni în ajutorul orbilor, am luat acum câțiva ani inițiativa de a înființa un azil menit a le da un adăpost statornic, deprinzându-i în acelaș timp la o muncă folositoare.

In acest scop am fost ajutată cu nenumărate daruri, mici și mari, din țară și din străinătate, așa că am avut nemărginita mângâiere de a-Mi vedea visul în parte împlinit. Astăzi însă față de sarcinile mereu crescânde, Imi dau seama că întreținerea acestui așezământ depășește mijloacele ce se pot cere dela generozitatea publică. Cu mare bucurie am văzut dar că Statul este dispus a-l lua sub a sa puternică ocrotire și că M. S. Regele binevoește, prin un dar mărinimos, a asigura terminarea clădirilor începute și achitarea sarcinilor existente.

Sunt încredințată că acest așezământ va răspunde și în viitor menirii sale umanitare și că deapururea infirmității se vor bucura într'insul de o adevărată alinare.

Vă mulțamesc dar de mai înainte, Domnule Președinte al Consiliului, de tot ce veți face într'acest sfârșit pentru ușurarea Mea de greaua sarcină ce am luat și vă reînoesc cu acest prilej încredințarea sentimentelor Mele de afecțiune.

București., 25 Noemvrie, 1909.

ELISAVETA.

PROVERBE.

Fă binele și-l aruncă în mare, căci fiecare ce face pentru el este și cine face bine, bine găsește.

— Binele ce-l face oarecine îl întoarce vremea care vine.

— De apururi fapta bună este tuturor cunună.

— Dumnezeu e cu tine, munca de ți o cauți bine.

— Orice om bun să-și cinstească legea sa cea strămoșeacă.

A. Pann.

Cuvântarea d-lui I. Kalinderu la congresul agronomilor.

Domnilor,

Ați binevoit a mă invita să prezidez congresul d-v. de acum. Vă exprim recunoștința mea pentru această cinste, și, dacă n'am putut-o primi, fiind foarte ocupat, am căutat să viu cel puțin azi, pentru a vă ură din graiu izbândă deplină.

Domnilor,

Țara noastră, după cum a fost în trecut, va fi și în viitor o țară agricolă.

În deosebire de aitele, agricultura noastră este însă atât de strâns legată de situațiunea materială a sătenilor, că nu se poate concepe un progres real al ei fără o propășire a țăranilor.

În anul trecut, tratând înaintea d-v, această chestiune, am insistat totdeodată asupra datoriei ce au marii agricultori de a contribui la ridicarea bunei stări a populațiunii rurale, cum și asupra rolului frumos ce aveți d-vs. în această prefacere, care nu e numai economică, ci și socială și națională.

Fiindcă nu știu dacă voi putea asista la ședințele viitoare, îngăduiți să vă spun acum, pe scurt, modesta mea părere, asupra problemelor ce ați înscris în programul congresului de față.

Întâiul punct este *învățământul ambulant*, care alcătuește într'adevăr un mijloc de ridicare economică a săteanului și e întrebuințat de mult timp în Germania, Belgia, Franța și în alte state. În Ungaria este chiar specializat, după ramurile de producțiune, iar în Bucovina, cei trei instructori cari funcționează, sunt numiți de pe naționalități: român, german și rutean, pentru a se putea folosi toți sătenii de povețele lor.

Instructorii agricoli bucovineni țin de *Consiliul cultural al țărei*, înființat la 1900 pentru înaintarea agriculturii cu ramurile ei și prin aceasta pentru ridicarea economică și culturală a țăranului bucovinean. Acest consiliu, afară de instructorii pentru agricultură, cari sunt obligați să țină prelegeri timp de 150—200 zile pe an și să scoată fiecare câte o revistă bimensuală etc, mai are doi învățători ambulante speciali pentru albinărit, publică diferite cărțițele cu conținut agricol, acordă burse pentru școlile de agricultură sau pentru specializarea tinerilor în anume ramuri, țino cursuri de agricultură, arboricultură, etc. cu învățătorii, în sfârșit caută să-și atingă scopul pe

toate căile cu mijloacele ce-i sunt puse la dispoziție de către Statul Austriac și de către dieta Bucovinei. Consiliul cultural se mai ocupă de creșterea vitelor cornute, a cailor, porcilor, oilor, caprelor etc., și dă aceeași atenție culturii cerealelor, tutunului, cânepei și inului cumpărând semințe controlate și distribuindu-le pe un preț scăzut micilor agricultori. În sfârșit nu lasă neatinsă nici răspândirea mașinilor și uneltelor agricole, înființarea de societăți sătești cooperative, sau orice altă chestiune care ar putea contribui la progresul economic al țăranilor.

Am stăruit ceva mai mult asupra acestui consiliu, pentru că e de examinat dacă o astfel de instituție n'ar fi de mare folos și la noi și dacă n'ar trebui chiar mai multe, după regiuni, dat fiind că și țara e mai mare și locuitorii mai puțin instruiți. De altfel Administrația Domeniului Coroanei lucrează în direcțiunea acestor consilii, pe cari le întrece chiar căci în activitatea sa nu se oprește numai la atribuțiunile ce am enumerat, ci se îngrijește și de cultura și de moralizarea locuitorilor.

Revenind acum la chestiune, vă comunic că la noi avem, dela 1 Aprilie 1908, revizorii-agricoli ai Cassei Școalelor cari sunt azi în număr de 11. Mă bucur că s'a dat acestora în special, însărcinarea de a îndrumă pe învățători în cultura terenurilor școlare cari, împreună cu grădinile școlare, sunt un minunat îndemn pentru locuitori. Recunoscând însemnătatea grădinilor școlare pentru răspândirea pomăritului și legumiculturii, atât ca mijloc de câștig, cât și din punct de vedere al împodobirii gospodăriilor și al înrăuririi binefăcătoare ce au asupra dezvoltării simțului moral și estetic al sătenilor noștri, am început înființarea lor curând după instituirea Domeniului Coroanei. Mai târziu, am introdus într'ânsele cultura florilor, a varietăților de cereale, a plantelor furagere, medicinale și altele; iar în anul 1901, completând numărul acestor grădini, și fiind toate înzestrate cu uneltele necesare, am alcătuit regulamentul pentru funcționarea lor și pentru ținerea de expoziții anuale cu premii, care să atragă și mai mult pe elevi.

Mai avem în țară agronomii obștiilor sătești, de sub direcțiunea Cassei Centrale a băncilor și cooperativelor populare, și pe cei ai Cassei Rurale, cari însă nu sunt tocmai ambulanti. Cu toate acestea pot influența și dâșii asupra muncii săteanului dacă au autoritatea necesară și sunt harnici, mai ales că se discută încă, dacă cultura pământului obștiilor e mai bine să se facă colectiv sau individual. În orice caz, pentru că țăranii să poată progresa, e bine ca agronomii să-i învețe a alege și a prepara bine sămânța, a pregăti terenul cu îngrijire, a semăna în rânduri, a cultiva lucerna, trifoiul, mazăricea și plante leguminoase, după localitate și natura terenului și să se intereseze de aproape la creșterea vitelor, la strângerea recoltei în condițiuni bune, la desfacerea ei în comun, etc. Agronomii sunt plătiți în unele localități, de către obștii; deci sunt sala-

riații, subordonații lor. În asemenea cazuri, rolul lor e mai greu și vor trebui să pună toată tragerea de inimă, dacă doresc să facă ceva.

În privința metodei de învățământ ambulant, ea atârnă de gradul de cultură al populației rurale. În țările culte se pot obține rezultate bune și numai prin conferințe, în altele însă, învățătorul trebuie să caute a convinge, mai mult, sau numai prin fapte. La noi situațiunea e și mai grea, pentru că în mintea săteanului nostru roadele pământului sunt înfățișate prin întindere, nu prin calitatea agriculturii, adică prin munca brațelor și a vitelor cu care se face printr'o muncă sănătoasă și sfântă, întrebuințată cu spor și pricepere.

Afară de aceea, țăranul român suferă încă de lipsa de cultură și e nepăsător din fire, nepăsător față de orice reformă, mai cu seamă pe terenul agricol, pe care, cu toate că vede exemple bune și în imediată apropiere, nu le imitează, ci se mărginește numai în a le admira. Sunt dese cazurile în cari unii săteni, deși au fost mulțumiți un timp de vr'un sistem nou de cultură, renunță la el îndată ce n'a dat aceleași roade din cauză de forță majoră.

În ultimele decenii s'a făcut, ce e drept, mult pentru luminarea lor, dar sunt departe de acel minim de cultură indispensabil oricărui progres și buneistări economice.

Pe domeniile Coroanei am avut, dela început, o deosebită grijă pentru instrucția și moralizarea populațiunii, căci poporul care are cele mai multe școli e cel dintâiu dintre popoare, sau dacă nu e azi va fi mâine. Pentru împlinirea augustelor dorinți ale MM. LL. Regelui și Reginei, am clădit aproape în fiecare sat școli și biserici, și nu încetăm a ne interesa de bunăstarea și progresul lor, înzestrându-le cu materialul necesar și contribuind la dezvoltarea lor și la răspândirea luminii în masa locuitorilor.

Pentru aceste motive, învățătorul-ambulant va trebui să fie foarte stăruitor, și mai cu seamă să dispună de mijloace, nu numai pentru stabilirea într'o comună a unui singur exemplu sau numai o singură dată, ci pentru mai multe, cum și pentru urmărirea și perpetuarea lor vreme mai îndelungată, până prind rădăcini adânci. Ar mai fi de dorit să se sporească numărul acestor învățători până la cel puțin unul de județ, sau chiar câte doi, în cele cu populațiune mai deasă. În orice caz, îndrumarea locuitorilor către agricultura rațională și intensivă trebuie făcută treptat, după un plan bine studiat și după trebuințele fiecărei localități. În care să nu lipsească expozițiile regionale și concursurile între micii plugari.

Vă spun acestea din experiență, pentru că de 25 de ani am încercat toate mijloacele, dar n'am putut ajunge la rezultate trainice decât făcând jertfe ani de-arândul și interesându-mă de aproape de toată viața sătenilor.

În Octombrie 1901, pentru a înlesni pătrunderea unor îmbunătățiri, am recurs chiar la o mică constrângere, impunând locuitorilor, prin contracte agricole, să și împrejmuască curtea și grădina cu pari și nuele scoase în dijmă din pădurile noastre, să cultive cartofi și diferite legume, dându-le noi sămânța gratuit, să care gunoiul și să-l împrăstie pe câmp, să cultive în și cânepă și altele.

O deosebită atenție am dat apoi hranei, căci se știe că țaranul nostru se nutrește rău, nu numai din cauza lipsei relative de mijloace, ci și pentrucă n'are destulă îndemnare în gospodărie și nu posedă cunoștințele necesare de igienă și de păstrarea alimentelor. Pentru îmbunătățirea ei am propagat și susținut pe Domeniile Coroanei creșterea vacilor cu lapte, a porcilor și a pasărilor de curte. Am încurajat cultura cartofului și înființarea grădinilor de legume, individuale sau în tovărășie; iar, ca îndemn și mai puternic, am introdus în 1903 cuptoarele comune și am hotărît să se dea și pâine muncitorilor cu ziua de pe Domeniile Coroanei. În circulara din Octombrie 1903 prin care am luat aceste măsuri, am arătat de asemenea relele urmări ce are consumația porumbului necopt sau stricat și am impus agenților să supravegheze de aproape cultura și recoltarea lui.

Tot în acelaș scop am publicat cărțile despre: *Hrana Țăranilor*, *Grădinile de legume*, *Păstrarea sănătății și Laptele*, pe care le-am împărțit în mii de exemplare, căci în această direcțiune mai ales, Statul nu poate ajunge la o îndreptare fără concursul tuturor. Mai mult, îndrumarea sătenilor către o hrană bună și ajutorarea lor prin toate mijloacele cu putință, e o datorie nu numai pentru cei cari au nevoie de munca lor, ci pentru tot omul cu dragoste de neam și de țară. În hrană îndestulătoare zace puterea brațelor pe care o cere pământul pentru a da roade bogate și tot într'însa împreună cu o viață chibzuită, e sănătatea, e vigoarea pe care se reazemă binele și fericirea omezească. În acelaș capitol al programului d-v.: *Economia publică și rurală*, ați mai trecut: *Capitalul și munca în agricultură*, *Regimul proprietății*, *cu modurile sale de exploatare* și *Brațele în agricultură cu maximul de arendă și minimul de salariu*, toate trei chestiuni de mare însemnătate. Agricultura noastră e însă în tranziție și are nevoie și de capital și de muncă inteligentă. Regimul proprietății, cu modurile sale de exploatare, comportă și el dezvoltări teoretice întinse, iar cât pentru a treia chestiune „Brațele în agricultură, maximul de arendă și minimul de salariu”, cred că e bine să se aștepte întâi rezultatele aplicării legii învoelilor agricole.

Domnilor,

Am examinat și chestiunea învățământului agricol. Neapărat că se simte trebuință de oarecari îndreptări, mai cu

seamă în urma recentelor reforme agricole. Zicând acestea, nu mă gândesc însă la școalele primare și la licee, cari n'au menirea să pregătească profesioniști agricoli și nu trebuiesc dar împovărate în paguba celorlalte studii. Învățământul agricol să urmeze a se ține în mod practic în școale primare, pentru întărirea dragostei de plugărit la elevi, și în mod teoretic în licee pentru formarea gustului pentru agricultură.

În ce privește școalele speciale de agricultură, observ întâiu că cele elementare sunt numai o experiență. Ele s'au înființat de Ministerul Instrucțiunii Publice, conform legii învățământului profesional din 1899 modificată la 1901 și au de scop învățarea practică, în timp de 2 ani, a agriculturii raționale, în vederea culturii celei mici, cum și a uneia sau mai multor culturi și industrii anexe agriculturii sau derivate dintr'însa potrivit trebuințelor regiunii.

Până acum rezultatele lor sunt satisfăcătoare, cași cele ale școalelor inferioare, cari datează de mai bine de 25 de ani.

Pe lângă acestea se simte însă nevoea și de câteva școli anume pentru viticultură, pomologie, horticultură, sericicultură etc., cum sunt în alte țări, pentru ridicarea acestor ramuri de producțiune, destul de bine reprezentate și la noi. Am cuvinte să cred că d-l Ministru al Instrucțiunii Publice și al Cultelor va întemeia în curând o școală cu două secțiuni: una pentru vie și pomi, iar alta pentru legume și flori și fac urări ca aceasta să fie urmată cât de curând de altele, răspândite în regiunile cele mai proprii ale țării.

În străinătate, unde cultura pământului a ajuns la mare dezvoltare, există și școli teoretice mai mici, în care copiii locuitorilor învață lucrările agricole raționale, imediat după terminarea cursurilor primare. Am văzut multe de acestea în Germania și îmi aduc aminte mai cu seamă de una de pe domeniul dela Sigmaringen al Principelui de Hohenzollern, care a dat rezultate minunate. Asemenea școli cari nu cer cheltueli mari, de oarece cursurile țin de pe la sfârșitul toamnei până pe la mijlocul primăverii ar da la noi roade cu atât mai bune cu cât vor completa totodată cunoștințele agricole predate în cursurile primare. Ideia acestor școale mă preocupă din 1905 și chiar mi-am propus să le introduc pe Domeniile Coroanei sub conducerea agenților noștri și cu însărcinarea de a se interesa și peste vară de progresul elevilor, preferindu-i la munca câmpului și urmând a le demonstra și completă pe teren cele învățate în școală. N'am putut face însă aceasta, parte din lipsă de timp, parte fiindcă s'au ivit alte lucrări mai urgente.

Nu pot să nu atrag aci atențiunea și asupra înființării de școli practice de lăptărie. Acestea sunt cerute de numărul crescând al lăptăriilor și mai cu seamă de al celor cooperative, cari întâmpină greutate și adesea pierderi din lipsă de lăptari pricepuți.

Pe lângă lăptăriile de pe Domeniile Coroanei am înființat de mai mulți ani mici școli practice, în care copiii sătenilor învață,

atât fabricațiunea brânzeturilor și untului, cât și mulgerea vacilor și îngrijirca vitelor. Mulți din elevii cari au urmat școalele noastre conduc azi lăptăriile de pe diferite moșii.

Școala de agricultură dela Herăstrău încă va trebui reorganizată și bine înzestrată pentru a corespunde necesităților agriculturii. In Administrația Domeniului Coroanei se găsește azi pe lângă numeroși absolvenți ai școalelor elementare și inferioare de agricultură, și foarte mulți din absolvenții dela Herăstrău, de care în genere sunt mulțumit. Câte greutăți n'am avut însă până i-am putut forma, mai cu seamă în ce privește aplicarea cunoștințelor lor pe teren! După cum știți, am făcut cu unii dintr'ânșii chiar călătorii de studii în țările vecine.

Domnilor,

Trec acum la cultura agricolă.

Întâiul punct din această parte a programului dv. îl formează ogorul cu inconvenientele și mijloacele pentru înlocuirea lui.

Nu voiu insistă mult asupra acestei chestiuni, căci se știe că ogorul sterp e exclus din agricultura intensivă și înlocuit prin plante furagere, leguminoase și tubercule, care nu-numai că curăță pământul de burueni, dar nu-i stoarce nici forțele productive, de oarece unele din ele au proprietatea de a fixă în sol substanțele azotoase. Afară de acestea, cultivând furagerele, leguminoasele și tuberculele, agricultorul, pe lângă recolta lor necesară întreținerii vitelor, pregătește totdeodată terenul pentru plantele următoare cum sunt grâul și rapița. Ceeace știu să observ, e că ogoarele zu foloase netăgăduite: în regiunile cu clima mai rece unde semănăturile de toamnă nu se pot face după alte culturi, în locurile unde buruenile și pirul nu se pot distruge de tot prin cultura plantelor prășitoare sau năbușitoare; în terenurile prea tari, pentru a le modifica starea fizică, și, în sfârșit, or unde nu se poate cultivă bine toată întinderea arabilă.

În țara noastră mai sunt și alte împrejurări cari pledează pentru menținerea în parte a ogoarelor, cum este numărul mic al vitelor, din care cauză cultura nutrețurilor în mare nu rentează, și cum este și lipsa de brațe la recolta mazării, care cade odată cu a grâului. De altfel nici nu mai avem ogoare multe. In cultura mică țărănească sunt desființate de mult; tot așa în cultura mare și mai ales la moșiile arendate, pe care se seamănă numai grâu și porumb. Răul este că ogorul n'a fost înlocuit cu leguminoase și nutrețuri sau să se întrebuițeze gunoiera. Pe Domeniile Coroanei, deși se face pe o scară întinsă creșterea de vite și culturi de leguminoase, totuși suntem siliți a păstră încă ogorul sterp, pe o întindere de $\frac{1}{8}$ din arături, pentru menținerea fertilității solului. Ogorul însă va dispăre în toată țara treptat, înlocuindu-se cu îngrășăminte sau cu cultura plantelor leguminoase și furagere.

Fac chiar urări ca aceasta să se întâmple cât mai repede, căci idealul oricărui agricultor e cultura intensivă, care nu lasă nici un loc neîntrebuințat și dă roade mai multe.

Interesante sunt și celelalte chestiuni din programul dv. ca: «*Importanța și felul diverselor culturi*», «*Mijloacele pentru păstrarea unui venit constant*» și «*Sporirea producției prin îngrășăminte*», dar soluția lor depinde în prima linie de împrejurările locale. Astfel, în ce privește culturile, cred că pot și trebuie să varieze, atât din punct vedere al rentabilității și al ameliorării solului, cât și din al menținerii venitului. Variația aceasta se impune deopotrivă în agricultura mare, ca și în cea mică, natural în raportul convenit, căci dacă marele proprietar caută să-și asigure în acest chip un venit statornic, tot așa nici țăranul nu trebuie lăsat cu nădejdea numai în câteva plante. Variațiunea plantelor este chiar impusă de rotațiune într'o agricultură rațională.

Îngrășămintele sunt foarte întrebuințate în alte țări, pentru că nu se poate utiliza un sol, fără a-i da ceva în schimb. E drept că, prin rotațiune și o lucrare mai îngrijită, se aduce o îmbunătățire, dar aceasta nu ține până la infinit, căci ori cât ar fi de scrupulos practicate și oricât ar fi pământul de rodnic nu se poate să nu piardă din fertilitate.

În România îngrășămintele, atât cele naturale cât și cele artificiale nu s'au întrebuințat până acum decât foarte puțin. Dacă însă îngrășămintele nu sunt atât de reclamate în agricultura mare de la noi, cum este pe Domeniile Coroanei, unde am putut spori recolta printr'o cultură îngrijită și sistematică, ele se impun la pământul sătenilor.

Știți că țăraniii noștri au obiceiul de seamănă pe acelaș loc numai grâu și porumb, din care cauză pământul pierde substanțele ce grănesc plantele și nu mai dă recolte îmbelșugate. Cunoașteți asemenea că nu au nici pământ destul peste tot, așa că înainte de a ajunge la o sleire totală a terenului, urmează absolut să ne gândim la măsurile de îndreptare cele mai eficace. Între acestea, primul loc îl ia îngrășarea solului, și anume cu gunoiu natural, pe care sătenii îl au de la vitele lor și-l pot folosi fără cheltueală de bani. În alte părți, cum e în Transilvania, Ungaria, Bucovina pentru a nu cită decât țări vecine, agricultorii, nunumai că adună gunoiul și-l împrăștie pe câmp, dar îl și îngrijesc, ținându-l în platforme și stropindu-l cu materiile lichide din grajduri. În Danemarca, până și husmenii adică lucrătorii rurali cari și-au răscumpărat servituțile dijmele și poverile, și au fost împrăprietăriți cu 1½—3 hectare, au platforme din beton, prevăzute cu canal și cisternă, tot betonată. Acest fel de platforme ar costă relativ mult pentru sătenii noștri, dar dacă nu poate fi vorba acum de introducerea lor trebuie să căutăm cel puțin a face pe țăran să nu mai ardă gunoiul.

ci să-l care pe câmp. Mai târziu, când se vor încredința de foloasele lui, își vor face singuri grămezi și platforme sistematice.

Țiu să mai adaug că, afară de sporirea producțiunii, gunoarea frăgezește pământul, lucru cu atât mai însernat la noi, cu cât viclele locuitorilor sunt în deobște slabe. De aceea e de dorit ca de această chestie să se ocupe nunumai învățătorii-ambulanți și agronomii obștiilor, ci toți proprietarii, prin povețe și culturi paralele.

Pe unele domenii ale Coroanei facem de vr'o 6 ani încercări cu îngrășămintele chimice, dar n'am ajuns încă la rezultate cari să ne permită a ne pronunța definitiv asupra rentabilității lor, așa că le continuăm și în viitor. In ce privește pe locuitori, am izbutit să i scoatem din nepăsarea lor, și să-i facem a întrebuința gunoia la îngrășarea câmpului lor.

Prin introducerea îngrășămintelor naturale în agricultura mică s'ar obține apoi o producțiune mai abundantă, nunumai ca grăunțe ci și ca paie, ca nutreț pentru vite.

Domnilor,

Pentru îmbunătățirea vitelor s'a făcut mult, dar orcât s'ar apelă la reproducători de rasă sau selecționați, nu se va putea ajunge la rezultate mulțumitoare fără o îngrijire și nutrițiune bună.

In această privință, pe Domeniile Coroanei am procedat paralel.

Din punct de vedere al hranei și îngrijirii, am introdus nutrețurile artificiale și grajduri sistematice, iar din acel al reproducțiunii, am impus locuitorilor de a nu da vitele lor decât la taurii, armăsarii, vierii și berbecii Administrației Domeniului, anume aleși. Agenții noștri sunt chiar însărcinați să supravegheze monte.

Mai târziu, în anul 1901, am organizat expozițiile de vite cu premii, cari se țin de atunci anual pe fiecare domeniu.

Să sperăm că va fi roditoare și munca serioasă ce a întreprins statul grație prezenței în capul serviciul zootehnic, altă dată a D-lui D-r Locusteanu, iar acum a D-lui D-r Filip. Această muncă va fi cu atât mai bogată în rezultate, cu cât va fi susținută de marii agricultori, de învățătorii rurali, de Preoți, de învățătorii ambulanți și în sfârșit de dv. toți, care aveți prilejul de a stă în contact cu locuitorii și îi puteți povățui.

Vorbind de economia vitelor am trecut anume peste chestia, *Pășunilor artificiale și naturale* și peste aceea a *Izlazurilor*. Fiindcă le-ați pus însă în program, răspund în ce privește „Pășunatul și nutrețurile“, că aceasta e o chestie de gopodărie locală, iar în ce privește „*Izlazurile țărănești, cum se află azi și cum ar trebui aranjate în viitor*“, că ele se constituiesc în- cet Nu se poate însă mai repede, din cauză că mulți proprietari

n'au făcut oferte și din cauza formalităților care sunt târăgăni-toare prin natura lucrurilor. Mai cred că trebuie dată toată aten-ția modului în care izlazarile pot ajunge la scop, căci numai cu iarba ce crește spontan, vitele vor fi expuse a suferi, ca și până acum, de lipsa de pășune îndestulătoare. De aceea se impun măsuri ca izlazarile să fie semănate cu plante furagere și diferite ierburi și să fie bine îngrijite, pentru a avea o ve-getație îmbelșugată.

Inființarea a cât mai multe lăptării cooperative, bine conduse va contribui foarte mult la dezvoltarea creșterii vitelor în țara noastră. În satele de pe Domeniul Cocioc, unde avem lăptărie numărul vacilor crește continuu iar locuitorii aduc până la 1000 litri lapte pe zi și hrănesc mai bine vacile, dându-le tărâțe, turte uleioase și nutreț verde cosit. Acelaș progres se observă și pe celelalte Domenii ale noastre.

În privința viilor, cari sunt deasemenea prevăzute în pro-gramul congresului, cred că acum suntem pe cale bună. Cele distruse de filoxeră se replantează cu vițe americane, alegându-se port-altoii potrivit localității. În cât pentru cele indigene, cari n'au fost încă atinse de filoxeră, și sunt de bună calitate și în stare bună, e mai bine dacă se mențin, întrebuințându-se sulfur de carbon injectat în pământ cu aparate speciale. După expe-riențele făcute pe Domeniile Coroanei, conservarea viilor vechi, în acest chip, necesită cam 60 de lei cheltueli de pogon, pe când la replantarea lor cu viță americană numai procentul ca-pitalului de replantare e de lei 75, plus că se așteaptă rodul 3 ani.

Ceeace interesează mai mult în această chestiune e însă mo-dul cum s'ar putea ajunge mai curând la replantarea viilor deja atinse de filoxeră și în special ale sătenilor. Avem „*Creditul Viticol*” care acordă împrumuturi cu dobândă mică, amorti-zabil în 15 ani, începând dela al 5-lea an dela împrumutare. Avem și băncile populare la care sătenii pot găsi banii necesari, dar lipsesc pepinierele de viță americană altoită, cari deși au sporit în anii din urmă, sunt departe de a putea da toată can-titatea de altoi cu un preț mic.

La luarea Domeniilor Coroanei în regie, aproape nu se aflau vii pe ele, afară de cele așa numite cu otașniță. Pe toate do-meniile de câmp și pe cele de coline, dar mai ales la Segarcea și la Sadova, în nisipuri, se găsesc azi nu numai vii altoite, ci și câte o pepinieră din care dăm altoi locuitorilor.

Pentru a arată câtă înrăurire poate avea o pepinieră într'o localitate, amintesc aci că via cu otașniță de pe Domeniul Se-garcea, fiind atacată de filoxeră, cu mai mulți ani înainte, a dat ultima recoltă în 1900. În 1904 Ad-ția Domen. Coroanei a făcut o înțelegere cu sătenii ca să replanteze via cu viță americană, în timp de 3 ani, dar replantarea a mers atât de încet, din

lipsa de altoi și de încredere într'înșii, în cât în trei ani nu s'au replantat decât vr'o 68 Ha. Acum sunt peste 300 Hectare de vie replantată.

Tot așa la Sadova. Locuitorii au lăsat viile lor în părăginitură, de prin 1896, până acum câțiva ani, când, înființând pepiniera domeniului, au început să ne ceară altoi și să replanteze viile distruse, pe cele bătrâne sau locurile goale dintre ele.

Ar trebui dar înființate cât mai multe pepiniere, fie comunale, fie cooperative.

Domnilor,

Atâta am avut de spus asupra chestiunilor ce ați prevăzut pentru congresul actual.

Înainte de a termina, îngăduiți să amintesc și de piedicile care se vor întâmpina la realizarea prefacerilor ce dorim cu toții. Ele vor fi și multe și grele, dar nu de neînălțurat, pentru că în țara noastră sunt numeroase și micile industrii, care se pot introduce pentru a înlesni și mai mult ridicarea economică a sâtenilor.

Avem apoi pilda țăranilor români din provinciile vecine, cari au fost în aceleași condițiuni ca țăranii noștri și totuș se bucură azi de o bună stare superioară. Avem pildă pe toate celelalte state înaintate, între care unele mici și cu pământ mai puțin înzestrat de natură.

Danemarca care avea acum vre-o 30 de ani o populațiune săracă, a luat azi înainte Angliei, căreia îi exportează unt pentru vr'o 200 milioane de franci anual, cum și diferite alte alimente, și, în special, slănină în preț de 250 milioane de franci, tocmai dela rasele de porci Jorkshire și Berkshire, cari au fost fala crescătorilor englezi.

Cum s'a putut dobândi această colosală transformare? Printr'o muncă încordată, din partea tuturor, îndreptată asupra producțiunii celei mai rentabile pentru situațiunea geografică a țării, prin instruirea și ajutarea sâtenilor, prin răbdare și bună orânduială în agricultura mare cași în cea mică.

Să facem și noi la fel! Țăranilor noștri cari sunt inteligenți din fire, să le însuflăm credința în izbândă, să-i călăuzim și să-i ajutăm pe calea progresului, căci ridicându-i pe dânșii, întărim neamul nostru. Agriculturii mari să-i dăm direcțiunea cea mai prielnică, s'o întărim cu toate întreprinderile anexe și în sfârșit să dezvoltăm industriile, în genere, căci suntem încă tributari pentru multe articole cari se pot produce la noi.

Tendința de a exporta cât mai mult și de a nu importa decât ce se impune, nu e irealizabilă.

La ajungerea acestei ținte, la înălțarea patriei în toate privințele, să ne fie dar cugetul și munca!

Aproape este Domnul

— Cor pe 2 voci egale —

Versuri de Gh. Coșbuc

Muzica de Gr. Teodossiu.

Lento

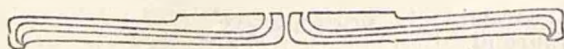
1. A - proa - pe e - ste Dom - nul De-a

ce - la ca - re-l chia - mă La plân - ge - rea lui

Ta - tăl. Se plea - că, și iea sea - mă.

2. Aproape este Domnul
De cei ce vin la Dânsul;
Le-ascultă răgăciunea
Și le sfârșește plânsul.

3. Aproape este Domnul
De-acela ce-L iubește;
Îl apără și veșnic
De rău îl mântuește.

Lupta cu taurii

după Richard Muther.

Muther a murit de curând, după o viață închinată răspândirii priceperii lucrărilor de artă din trecut și în deosebi din veacul al XIX-lea. Pe lângă asta a scris mult în ziare. Bucata ce prescurtăm astăzi ne va arăta, pe de-o parte, felul de-a scrie al lui Muther, pe de alta o icoană vie a coridelor, adică a luptelor cu taurii, atât de obișnuite în Spania.

«Ziua din urmă trecută în Madrid mi-a pus la îndemână plăcerea națională a Spanionilor: corrida. Drept vorbind nu-mi prea plăcea să fiu față la acest măcel. Prea s'au răspândit descrierile, fotografiile și tablourile, cari o înfățișează. Dar e molimă în văzduh! Mergi la luptă cu taurii, cum te duci în Monte Carlo la jocul de noroc, ori cum, la Roma, te duci să vezi pe Papa. Mai reu e că te și aprinzi. Nu-i lucru puțin să ai, în veacul al douăzecelea, simțirea Cezarilor romani în fața luptelor de gladiatori. E o gădilare fără seamăn acest joc de-a cuțitele, aste zbegueli ușuratece cu moartea.

Chiar începutul amintește de vechimea romană. Orașul întreg e pustiu Sâmbătă după amiază.

Numai la Puerta del Sol (1) stau căruți uriașe, înhămate cu câte opt catâri, cu cari se merge la plaza del Toro (2). Acolo e o arenă întinsă, la fel cu Colosseul roman, dar cu podoabe maure. La intrare se grămădesc, se împing, se ghiontesc mii și mii de oameni. Toți seamănă în de ei. Cum cunoști în Germania dela o sută de pași, un giambaș de vite, tot astfel fiecare Spaniol pare a fi întru câțva și matador (3). Pălării de păslă, vârtoase, joase, cenușii deschise; ilice scurte pân la șale; pantaloni strimți, lărgindu-se în jos; fața rasă peste tot; nasul vulturesc și ca-utătura stăpungătoare; apucături de matador în altă formă. Toată viața spaniolă pare croită de pe luptele cu taurii. În ferestrele prăvăliilor atârnă portretele mari cât omul ale matadorilor, după cum fac la noi cu ale oamenilor de știință sau cu ale oamenilor de stat. Lapte de vacă și carne de vițel nu găsești, căci viței nu taie; iar vacilor le trebuie pentru a hrăni tăurașii uriași. Chiar colorile naționale ale Spaniolilor, roș și galben, par anume alese ca să întărească taurii.

Ca gazetar străin am luat parte la scena, pe care-a zugrăvit-o Villegas în tabloul său cel mare, dând înțelesul adânc al acestor petreceri. Printr'o odae, care mirosea reu a cloroform, unde erau năsălii îmbrăcate în negru și paturi de ambulanță ostășești, intrai într'o încăpere posomorită, spoită cu var.

Cu jumătate de ceas înainte de începerea corridei se adună

(1) Poarta Soarelui.

(2) Piața Taurului.

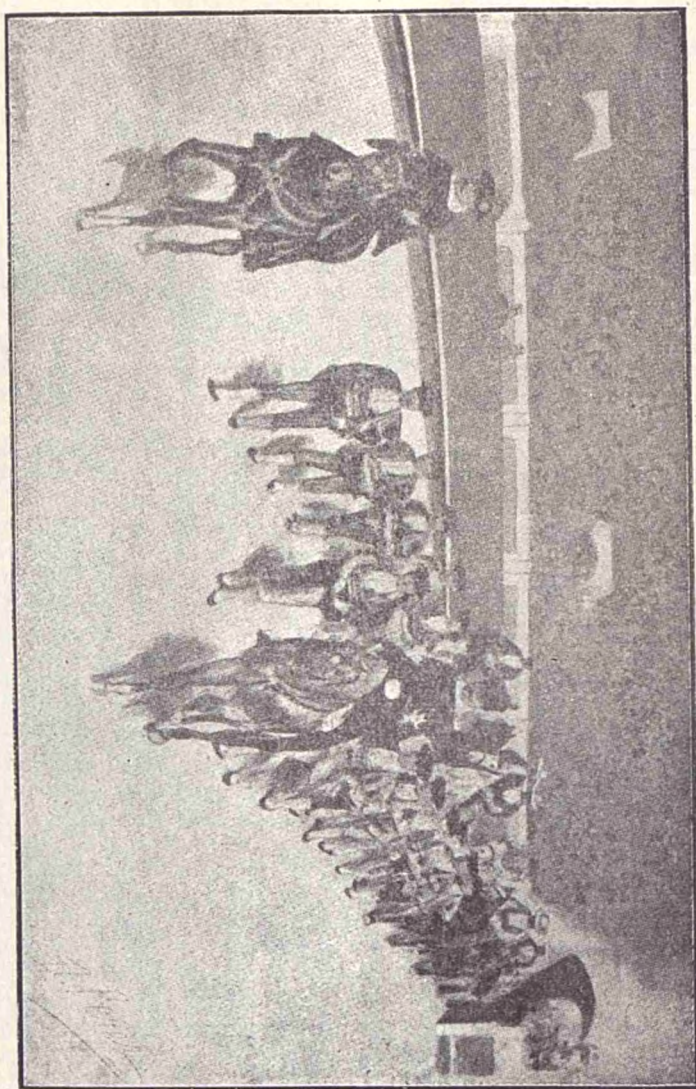
(3) Omorător de tauri.

UN PICADOR.

acî bandrillerii, picadorii și matadorii — toți cei cari își pun, în această după amiază, viața în primejdie. Era întunec. Ardeau lumânări de ceară. Gătiți serbătorește păseau unul câte unul la altar, lua țepoiul cu trei dinți, îngenuchea înaintea Crucii pe

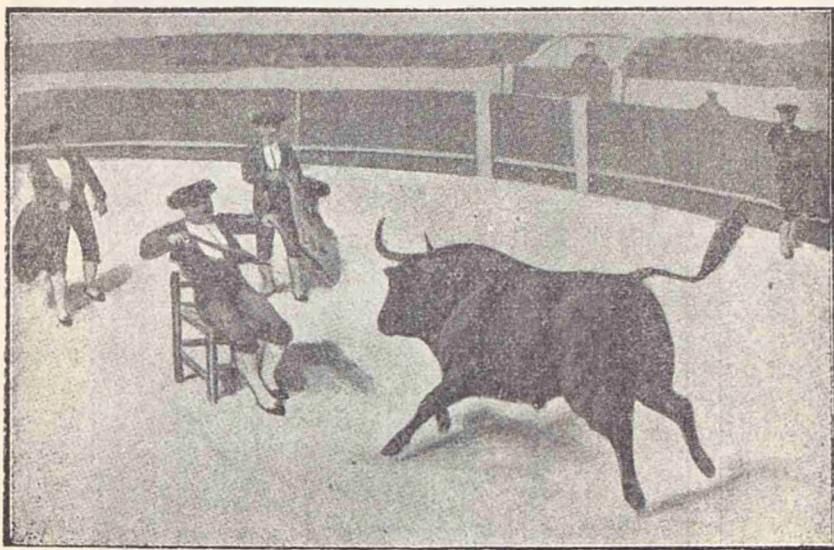

Bandrillerii intră în arenă.

care e Hristos răstignit, se rugă mult, apoi se împărtășeă. E ceva de mirat în împărecherea aceasta dintre meșteșugul de omorător și simțul adânc religios. Acî se dă pe față tot rostul religiei spaniole. Căci, și când căznesc vre-un necredincios și când prigonesc un taur pân la moarte, dacă dau mațele afară unui eretic ori unui cal, la urma urmei e tot atâta. Cerând binecuvântarea lui Dumnezeu, își îndestulează cele mai josnice instincte: cruzimea și pofta de-a ucide.

Ajungând la locul meu, găsii amfiteatrul de piatră plin cu 12.000 de oameni. Luptele nu sunt așa de pompoase vara ca la vremea Paștilor, când doamnele din lumea aleasă vin cu mantilă de mătase și cu flori în păr. Totuși eră priveliște frumoasă să vezi miile de evantalii mișcându-se ațitate. Înăbușeă ca 'nainte de furtună; pofta de omor era stăpână.

La o fluerătură ascuțită se deschide o ușe, și crainicii, țanțoși pe cai, cu pene la pălărioară întră. Apoi se închină cu mândrie înaintea preșidentului, care hotărăște toate neînțelegerile și care le dă cheea, aretând astfel că se începe alergarea. Se deschide altă poartă, și, în bătăi înăbușite de tobe și șuerături, ca niște Indieni, ca niște boari selbateci întră cei numiți espadas, săbii, și trec de-a curmezișul arenei pe caii lor groaznic de slabi, bătrâni, numai piele și oase, legați la frunte cu legătură roșie, ca și cum i-ar durea capul; dobitoace, la fel cu cele ce-a zugrăvit Piero di Cosimo în alaiul de biruință al Morței, cumpărate cu câte 50 de pesete unul.

Matadorul cu două săbii așteaptă năvala taurului.

Această împrejurare sporește puterea de înfiorare, o preface într'o glumă de stafii.

Incep a întră bandrillerii. Dănțuind cu pași mărunți, ca niște păpușele, îmbrăcați în albastru argintiu sau roș — galben, cu căciuliță de astrahan în cap, cu mantaua roșe stacojie sau galbenă portocalie pe braț. Mărunt și mlădios, mișcând brațele ca niște păpuși trase cu sfori, înaintează în arenă. Se pleacă încoace și încolo cu dragălașie.

După ce s'au așezat toți la locurile lor, se apropie clipa cea mare. Se deschide poarta a patra și, împodobit ca de serbătoare c'o panglică roșe, întră taurul. A stat ziua întreagă la întunerec. Prin urmare trebuie să i se deprinză iarăși mai întâiu ochii cu lumina. Se oprește o clipă, dar, zărind colorile bătătoare la ochi,

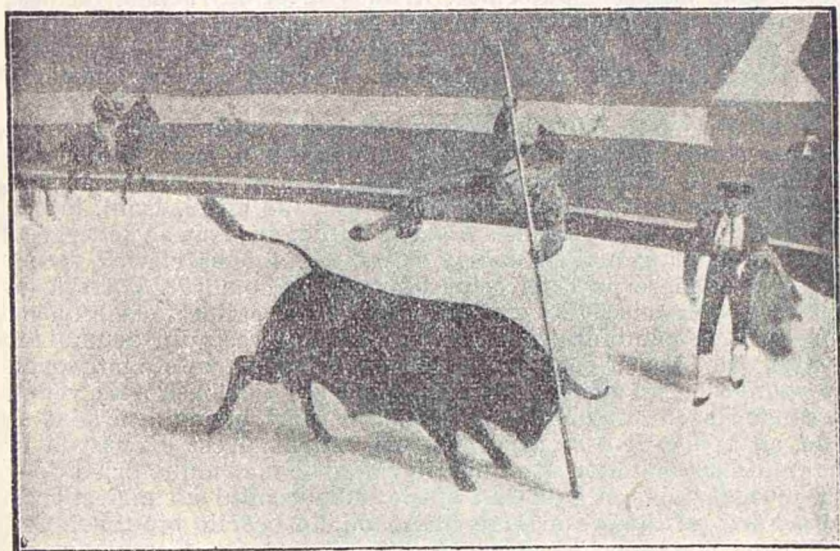
năvăleşte asupra lor. Dar tot ce se încearcă a lovi, fuge. Numai caii nu pot scăpa, deci se răpede la ei, nepăsător, plictisit, numai ca să-și cerce puterea coarnelor. Nu trece o minună și l-a lovit pe unul în piept, iar altuia i-a făcut rană largă la pânteco. Nu cade, dar mâțele îi atârnă ca ugere de vacă sau ca baloanele ce se cumpără la bălciu. «Canalie barbară!» strigă mulțimea la taur. După ce caii răniți au mai cutreerat, în halul în care se află, de două trei ori arena, se ivesc rândușii în bluze roși, ca slujitorii iadului din atâtea tablouri de-ale pictorilor vechi și cercetează împrejurarea. Ori bagă îndărăt măruntaele cu șumuege de fân, așa că poate calul să mai capete și altă rană cu alt prilej. Ori îl dau jos — și întocmai ca drăcușorii lui Fiesole — îl lovește cu

Matazorul dă lovitura de moarte.

bețele în cap ca să-i ușureze cu gingășie moartea. În vremea aceasta au intrat picadorii. Taurul suferă mucenicia ca sfântul Sevastian și, după câteva clipe are înfipte în trup săgeți galbene, roșe, albastre. Taurul pufnește, face spume, aleargă de jur împrejur, ca să scape de săgețile ce l-au lovit. Limba-i atârnă. Din

răni curge sânge cald pe pielea-i albă pătată cu negru. Bandrillerii îl hărățesc, espazii îl încunjură ca Mercur pe Argus în tabloul lui Velasquez. Furios se răpede la un cal mort și-l izbește prin arenă. Jack spintecătorul se apropie. Muzica începe un cântec de mort. În haină roșe și aurie, ca un dănuitor de menuet, se apropie matadorul. Dobitocul nu se mai răpede la mantalele galbene și roșe, ci, ca fermecat, năvălește la pânza stacojii, în dăretul căreia se ascunde sabia ucigătoare; de două-trei ori nu izbutește lovitura. Mulțimea flueră și strigă, se 'nfurie și ocărește. Taurul pleacă fruntea, vrea să-și ia vânt, să ia în coarne pe dușman. Acesta stă ca la tragere și ochește. Sabia pătrunde până la mâner în grumaz. Mulțimea aruncă pălării, burdufe de vin, țigări. Matadorul plecă mândru ca un rege. Taurul se mai luptă încă, se răpede la cutare ori la cutare mantă. Apoi se 'mpletecește și cade; rânđașii vin și-i împlântă un țeruş în creeri.

Un espada sare peste taurul furios.

Taurul, taurul cel mândru, a murit. Incepe un marș de bucurie. Un fel de car antic, roș-galben, intră răpede să ia taurul și caii morți.

S'a isprăvit numărul unul. Căci, după ce curăță arena de leșuri și sânge, priveliștea se innoiește de cinci ori, tot aceeași piesă, dar, din punctul de vedere artistic mereu alta.

Numai așa, putem înțelege selbătăcia. Sunt mișcări, împărecheri de colori, deo frumusețe ce nu se poate spune. Tot Goya și tot Manet, toate tablourile lui Lunois și Besnard îți trec pe dinaintea ochilor. Mai întâiu taurul e dobitoc frumos, ca din basme, foarte modern și foarte cu stil prin liniile lui mari, ornamentale. E minunat, când intră, se oprește și 'ncepe lupta; minunat, când coboară capul și se pregătește să lovească. Ațițător e mereu, căci foarte deosebită e lupta, după firea taurului. Unul e liniștit și cu sânge

rece. Nu pricepe rostul tuturor prostiilor ce vede, vrea să-l lase în pace, se uită plictisit, cu bătae de joc la mantalele ce-i bagă în ochi. Nu-i nemic de făcut cu dânsul. Spintecă așa, în treacăt, fără nici o plăcere câtevă mârțoage. Aproape fără să se miște, acohere arena cu leșuri de cai. Altul e furios. Abia abia s'a deprins cu lumina și cutreeră în goană arena. Bandillerii sar în grabă peste bariere. Espazii, sărind cu ușurință în suliiți, sboară peste el.

Impinge leșul unui cal prin arene, ca spre a-și cheltui prisosul de putere. Pealtul îl ia în coarne și-l duce. În altul își bagă coarnele și-l sparge, sfâșiindu-l cu poftă. Alt taur e frișos, nu vrea sânge, ci se dă îndăret ca un rac uriaș. Când un Espada îi înfinge suliița în spate, nu se răpede la cal și călăreț, ci cu suliița în el caută să sară peste barieră și să se întoarne la grajd. E de necrezut cu ce fluerături și strigăte însoțesc astfel de scene. «*Qué-corrida!*» resună din mii de gătleje. Ca să-l scoată pe taur din fire trebuie mijloace puternice. Aruncă în el cu rachete focoase, cu suliiți, cari înfingându-se în piele fac explozie. Taurul scurmă, bate din picioare. Pe tot trupul fumegă, arde, ustură. Inconjurat de flăcări, aleargă furios prin arenă, năvălind asupra dușmanului.

Minunate sunt priveliștile ce înfățișază străpungerea cailor. Uneori ridică un taur uriaș cal și călăreț într'un corn. Pe altul îl nemerește în inimă și totuși calul aleargă în jurul arenei, iar sângele țisnește ca din izvor. Fiecare taur cade altfel. Unul, la cea dintâi lovitură, ca trăsnet. Altul se luptă, nu vrea să moară. În luptă cu moartea mai străpunge câțiva cai, apoi să clatină, face-o săritură și pierе pe leșul celui din urmă cal omorât. Tot așa de artistice sunt mișcările oamenilor ca și ale cailor: eleganța cu care aruncă mantaua, ușurința cu care se feresc din drumul taurului, dibăcia cu care sar de pe cai. Uneori cade matadorul. Se stringe ca un ariciu. Ai o clipă plăcerea ticăloasă de-a vedea și sânge de om, nu numai de taur. Dar cinci bandrilleri sunt acolo, și, în loc de-a se răpezi la om, taurul prost dă năvală la mantale. Alt matador a împuns în zădar de mai multe ori. Poporul urlă de furie, e gata să-l sfășie. Nenorocitul nu mai știe ce face. Fără țel lovește și fuge plângând, în ocările mulțimei. Cel din urmă matador lucrează mai bine decât toți. E unul nou — acuma se luptă întâiași dată. Mișcarea cu care — ca în tabloul lui Regnault — își șterge sabia cruntă de mantaua de mătase roșe, după lovitura omorătoare, e nespuse de impunătoare.

Poporul năvălește, îl ia pe umere, îl duce ca pe un biruitor vechiu. Toți cerșetorii Madridului, schilozi fără mâini sau fără picioare, stau grămadă la eșirea din arenă, cu cârji scurte, pe care le razimă în suptsuori, își mână cărucioarele cel mai răpede, ca doar ar vedea ceva din priveliștea cea mare.

Carele cu măgari aleargă în goana cea mare îndăret spre oraș».

N.

Omul singur ceeace-și face, nimenea nu-i poate desface.

A. Pann.

Mulțimea aplaudă pe matador aruncând buchete, pălării, etc.

Izvor de fericire.

dată cu înflorirea clopoștelor și a viorelelor, odată cu înverzirea câmpiei și a pădurei, toată suflarea se deșteaptă la o viață nouă....

Peste tot, musculițe, fluturi, păsărele... mielușei, viței...

În ogradă, mânzișorul cel roib nechează subțirel după mama lui... purceii sug grămadă încălzindu-se la soare... puișorii cei mici înconjoară cloșca, ce-i cheamă la cel mai mic fir de grăunțe. Ce drăguți sunt ei cu puful lor cel moale în culorile cele mai gingașe! Cum văd cea mai mică primejdie, alergă cu toți sub aripa cea caldă a mamei, unde se adăpostesc și de ploae...

* * *

Stăpâna casei care stă și-i privește din pragul ușei e Marioara, nepoata lui Moș Gheorghe. Ea eră măritată nu de mult după cel mai frumos și mai harnic flăcău din sat. Fănică al ei eră de felul lui butnar, în timpul cât nu eră nevoie să muncească la ogorul lor. Dar acum, când eră tocmai vremea sămănatului, el plecă de-acasă des-de-dimineată, când de-abea se crăpă de ziuă, apoi se repezeă la amează de îmbucă pe fugă ceva și iar porneă... Marioara nu eră deprinsă fără el. Ei se luaseră spre toamnă și toată iarna el stătuse acasă să lucreze. De aceea nu prea aveă ea curaj și măcar că nu stătea nici o clipă locului, i se părea că treaba nu sporește de loc.

Când se apropiă ameaza, curățeă ceanonul bine, turnă apă curată în el și-l așeză pe pirosteie... când va veni el, numai să pue făina. Apoi dădeă fuga la porțiță, punea mâna deasupra ochilor și se uită în zare să vadă dacă nu se iveă pălăria lui Fănică...

În ziua aceea după ce așeză pe masă toate, după obicei și văzū că nu se zărește cel așteptat, luă săculețul cu grăunțe și începū a chemă păsările. Aceasta eră cea mai mare bucurie a ei: să se uite la pui cum ciugulesc... și la curcani, cum se rotesc țanțoși umflându-și penele, par'că toată lumea ar fi a lor...

Ca să-i mai treacă dar vremea ușor, strigă mereu: „Pui, pui...” și se uită cu drag cum alergau din toate părțile și sburau către ea, iar după ce isprăveau de tot, așteptau altă mână de grăunțe... și apoi alta...

Tot luându-se ea cu păsările, nici nu băgă de seamă când intrase Fănică, nici nu simțise că eră acum lângă dansa... și că o priveă de mult.

De odată numai auzi în dosul ei: „Da, pe mine... nu mă chemi la mâncare?”

Intr'o clipeală fură la masă. El mestecă mămăliguța și o răsturnă pe fundul cel alb de lemn.

Pe Marioara n'o mai lasă de-o bucată de vreme să ridice

cevă greu nici să se ostenească prea mult. Dar și ea se îngrijea de sănătatea și curățenia trupului ei încă mai mult de cât înainte. Știa că după cum va fi ea de zdravănă și de curată tot așa va fi și copilul de sănătos și ferit de boale. Ștefan căută să n'o supere cu nimic; ba o mângâia ca pe un copil când se întâmplă s'o vadă necăjită. Știa că starea ei eră ca și a unui bolnav care trebuie îngăduit în toate ale lui, că nu-i ăe vină el, ci boala. Chiar de la începutul mesei îi spuse o veste bună, ca s'o facă să mănânce mai cu poftă:

— Știi că de amiază stau acasă; până mâine n'am ce face la ogor.

— Doamne! cât ești tū de bun, că te gândești la mine! De-ai ști cum sunt în lipsa ta?! Singură... la vremea aceasta... mă tot gândesc la ceace mă așteaptă. Cu cât drag îl aștept! Dar mă întunecă gândul c'am să trec prin așa mare primejdie. Nu de alta, dar ar rămâne el — micuțul! fără mamă... iar tu... și două lacrimi se rostogoleau pe obrazul ei.

— Dar știi că nu-i bine ce-ți trece ție prin cap? Pe semne că unde ești singură, n'ai alta de făcut de cât să te gândești la rele. Ar fi bine să aducem pe cineva să stea cu tine, să te iei cu alte gânduri... și să-ți mai ajute la treabă. E adevărat că ție îți face bine să te învârtești mereu prin gospodărie; dar să te prea ostenești, nu.

— Și eu m'am gândit, răspuse Marioara, să rugăm pe bunica Maranda să vie la noi să stea până ce mi-a veni ceasul și după aceea încă vre'o lună, că are să ne fie greu de tot.

— Așa-i, zise Fănică; dar știi, numai de ajutor — nu și de moșit. Aceasta nu vreau. Când vei simți cele dintâi dureri, am să alerg la moașa aceea ce a venit dela târg, zice că i tare învățată; la așa întâmplare nu-i bine să te lași fie cum! E vorba doar de viața ta și a puiului nostru. Cine șuguește cu sănătatea, o pătește.

Nu de geaba eră el Ștefan Bujor, băeat deștept și cu hotărîre. Auzise el multe nenorociri făcute de babele acele ce zic că-s moașe. Cum se îndură ele să se joace cu viața bietelor femei?! Doar pentru aceasta trebuie pricepere multă și învățatură mai ca la un doctor. Cine se amestecă unde nu știe, poate să facă chiar moarte de om. Și atunci, cine să răspundă? Zice că n'a avut zile...

Ba, zile are, dacă se îngrijește cum trebuie... Așa se zicea înainte, la anghină și la toate boalele: „că n'are zile“ Da acuma? — Dacă dai de veste îndată la doctor, dar îndată ce vezi că-l doare în gât pe copil, poate să fie *cnghina* cea mai rea, că doctorul fi scapă viața. Dacă vaccinezi încă de mic copilul, e scăpat de uriciunea *vărsatului* ce strică mai înainte vreme atâția oameni...

Și tot așa... cu multe alte boale.

Dar babele, ce pot ele face? Numai amăgesc oamenii să le ia parale, dar mai mult strică de cât ajută.

Așa se gândea Bujor și ca să nu mai priceapă Marioara, o prinse de bărbie c'o mână, iar cu cealaltă o amenință din deget:

— Să nu te mai văd că gândești la boală... așa urât! Sănătoasă ești, îngrijirile cele mai strajnice ai să le ai, n'ai de ce să te temi! Chiar desară să ne ducem la bunica și s'o aducem la noi... Să așteptăm apoi cu toții în veselie și voe bună pe...

— Dar oare cum să-i punem numele? întrebă Marioara.

— După cum va fi băeat ori... fată, răspunse el.

— Tu cum vrei?

— Dar tu?

— Eu să-ți spun drept, zise ea, tot una mi-i; tot copilul nostru va fi, tot așa avem să-l îngrijim și să-l iubim. Dar parecă prea isbește cu piciorușele în mămuța lui, mai c'aș zice c'are să fie băeat.

— Și încă inimos! zise Ștefan.

— Ca tată său, zise Marioara. Și are să mai aibă păr frumos și creț ca el... și ochi focoși și mari... tot ca el.

— Și gură mică, ca mama lui...

— Și are să fie isteț ca tine...

— Și blând și dulce ca tine...

— Ba, înalt ca tine...

— Ba, drăguț ca tine...

Și toată dragostea unuia de altul o sădeau în copilul lor...

* * *

Marioara rămăsese fără mamă tocmai când ieșise la joc — când avea mai multă nevoie de sfaturile ei. Rămase dar singură să îngrijească de frățiorii ei mai mici, căci tatăl ei lucra într'una ca să poată ține casa. Toată ziua rânduia treburile, vedeă să nu lipsească la nimeni nimic și seara, după ce i culcă pe cei mai mici, se ducea de câte ori eră șezătoare la școală cu fratele ei cel mai mare. Acolo, învăța ea multe de ale casei, de ale traiului bun, de ale sănătăței și de ale petrecerei frumoase cu cântece și ziceri fel de fel. Se deprinsese așa, că se ducea ca la ea acasă. *Doamna* eră bună și cu priință par'că i-ar fi fost mamă. De aceea se ducea cu dragă inimă totdeauna.

Fetele celelalte începură s'o cârâe:

— De ce tot bate drumurile?... parcă n'ar avea casă...

Unele mai răutăcioase și mai prăste o luau în răs chiar în față:

— Eră să ne ducem pe la tine, Marioară... da știm că nu prea stai acasă... și noi nu prea dăm pe la școală, că de abea am scăpat de ea...

— Frumoasă vorbă!

Au scăpat de școală... vai de capul lor... gândeă Marioara care le înțelegeă și le știa prea bine toate, dar nu le ziceă nimic. Răutatea lor se vedeă cât colo, dar ce-i păsă ei, când ea pe nimeni nu ură și când ea grija lor nu purtă?! Dar prin

fapta ei, nu poate face rău nimănui și mai bine de cât ar fi clevetit-o, mai bine ar fi făcut să o urmeze și ele, căci ar fi fost și ele atunci mulțumite ca ea.

— Ce liniștit și împăcat ți-e cugetul când lucrezi sau înveți ceva, zicea adesea Marioara. Și ce înăcrită și mocnită ți-e inima când te gândești la rău, când nedreptățești cu vorba sau cu fapta pe cei din jurul tău...

Gândul ei zbură la Zamfira Corbu, cam de-o samă cu dansa. Cum o iubise ea ca pe o soră și cum i-a întors Zamfira cu prefăcătorie și răutate!

Au trăit ele bine până într'o vreme; dar când a simțit Zamfira că Ștefan Bujor se cam uită la Marioara, la horă, fețe fețe se făcea.

Dar ce eră ea de vină? De câte ori nu stătea Marioara și plângea nopțile de necaz:

— Ce are Zamfira... cu mine, că tot se uită așa rău une ori, de parcă m'ar înghiți într'o lingură cu apă? Eu știu... că dacă Ștefan ar lua-o pe ea... ea și mai dragă mi-ar fi... că i-a fost dragă *lui*... și m'aș bucura de fericirea lor... și aș plânge de durerea lor, ca... de a mea.

*

Dar oamenii nu se înțeleg fiind că nu se aseamănă nici în cuget nici în simțiri.

Zamfira înaintea își urmă gândul cel rău, și totdeauna căută pricină de stadă cu Marioara: ba, o vorbea de rău către Ștefan mai cu seamă; ba, râdea de toate apucăturile ei; ba, o împungea...

Ba, și acuma, când o vedeă măritată cu el, tot nu se astâmpără și jură în tot satul că are să-i facă ea odată...

Și sunt unii oameni care n'au statornicie la bine, dar au multă tărie la rău...

Maria Beiu-Paladi.

(Va urmă).

Cum se petrece viața unui om.

După oarecari cercetări statistice, socotindu-se numărul de ore ce întrebuințăm în fiecare zi pentru toate îndeletnicirile noastre, s'a ajuns la socoteala următoare:

Un om care a trăit 70, de ani a întrebuințat:

3	ani	pentru	învățătură,
8	«	»	petreceri,
3	»	»	curățirea corpului,
6	»	»	mâncare,
5	»	»	mers,
3	»	»	convorbiri,
1	»	»	serviciul militar,
11	»	»	muncă,
6	»	»	citire,
24	»	»	somn.

Iată că cea mai mare parte din viața noastră o petrecem dormind. Ciudate mai sunt și statisticile!

J E R T F A

Manda e prizerâtă, uscățivă, își mănâncă singură carnea ca racul, cum îi zice bărbatu-so, femei gospodină, muncitoare; dar ce folos, dacă e rea de gură? Din te miri ce pornește cearta, mai ales cu soacra, și apoi ține-te pânză să nu te rupi. Le adună de pe la moș Adam. Bătrâna caută să tacă ori fuge de-a acasă pe la rude. Cum zice ea: până ce s'o potoli furtuna. Ține la fecior și nu vrea să-l supere; inima ei de mamă simte că, ori cât ar fi Ilie al ei de bun pentru dânsa, tot, la urmă, o să se dea în partea nevestei. Mai bine tace și fuge. Ori la cine-ar merge, o primesc bucuroși; de tors, toarce răpede și supțire ca o zână; de țesut, mai rar țesătoare: în patru ițe, în scaune și aleseturi de tot felul.

Se nemerise în septămâna patimilor. Treburi mai multe de cât ori când. Bătrâna grăbea, doar ar isprăvi pânza, să dea stativile afară. Manda lucră pe neresuflete la o cămașă a lui Ilie, pe de Paști. Vasilică, băețelul de vre-o șase ani, avea de lucru să pună pe cotoiu să facă sluj, cum văzuse că face cățelul mașinistului.

Prin amurg sosî și Mărioara cu oile de la păscut; udă de ploaie, degerată de frig, ciocan. Se răpezî la vatră să-și încâlzească mâinile și picioarele, vinete de ploaia rece ca ghiața.

Părul bălan îi încunună obrăjorii rumeni de obo-seală și de vânt.

— Ai înghețat, dragu bunei.

— Înghețat, bunică, bate un pui de vânt de taie la os.

— Mărioară, înnoptează, lasă vorba și fugi de adă apă, făcū Manda.

— Nu mă duc, mămuță, să mă tai; îs udă până la piele.

Atâta i-a trebuit Mandei, ca să înceapă a drăcuî și-a blestemă copila. Bătrâna nu se putū răbdă.

— Mândițo, de ce blestemi tu fata?

— Lasă, mă duc eu, că nu moare cineva de sete.

— N'are nimeni treabă cu copilul meu. Așa! Ii ții parte și pe urmă nu mă ascultă? Ați vrea să vă duc pe toți în spinare!

Și dintr'un nemic s'a iscat ceartă pe toată săptămâna. Bătrâna vedeă că n'o să le tionească nici Paștele. Manda trântea și blestemă de demineată până seara. Bătrâna, dacă a văzut așa, în ziua de Vinerea Mare, s'a gătit de mers la biserică; a cerut Mandeii ertare după obiceiul creștinesc. Nora nici nu i-a spus cum e datoria: «Dumnezeu să te ierte»; s'a făcut «Ne aude». Lucrul ăsta a mâhnit-o și mai tare pe bătrână. A tăcut, înse, și-a luat pe Vasilică, să-l treacă pe supt aer. La beserică se nemerise și Ilenuța lui Busuioc, o nepoată de soră.

— Doamne mătușică, par'că Dumnezeu mi te-a scos înainte; tocmai mă gândeam de ți-ar dă în gând să vii. Tare mi-i greu cu băiatul; nu mă pot urni până la o apă măcar.

— Am căzut amândouă, gând la gând, chiar la tine plecasem.

Ileana, de bucurie, nu știa cum să mai îmbuneze pe bătrâna.

— Vine Paștele, mătușică și eu cu mâinile legate. Ma-tale ți-s dragi copiii, o să mi-l ții; alte cele nu-mi trebue să faci nimic.

— Mai vorbă, Niculiță bate cu mătușa, adă încoace două, pușorule!

Ochii bătrânei luceau blânzi și buni; copilul începū a râde cu gropiți în obrăjorii rumeni și întinse mânuțele.

— Așa, Ilenuțo, vezi-ți de treabă, Niculiță îi de acū a mătușei.

Ilenuța n'o întreabă nemic; știă că de câte ori nora îi prea face zile amare, soacra fuge de-acasă câte pe două trei săptămâni. Merge pe la rude pe la preoteasa, de toarce ori țese.

Manda, pe zi ce mergeă, eră tot mai haină și mai rea, ales de când soacra trecuse casa și pământul pe numele lui Ilie, nu-i mai purtă nici o cinste; bătrâna simțea că-i stă noru-sa în ochi și

că-i pare reu ăsteia după îmbucătura ce înghite în casa ei. Acuma hotărâse de-a binele, să nu se mai întoarne. O durea inima după fecior, doar atâta bucurie avea: să-l vază în fie care zi; îi venea jale că-i surghiunită din casa ei, dar n'avea ce face. Auzise destul cum o judecă nora către vecine; că baba e voinică; la drum, eu nu mă pot ține de dânsa. Femea bună de muncă, să câștige. Noi, dă, avem copii; le trebuie multe: vremi grele; casa, ce i dacă a dat, doar tot lui fiu-su avea să rămâe; n'are decât să stea ca mai înainte, să roadă din păreți. Scumpete mare! Două-zeci de lei nierța de păpușoi. Și, dă, are poftă de mâncare, roade ca și calu cel bătrân pe nică pe ceas. Să mănânc eu ca dânsa, m'aș face ca o dropie. Și câte și mai mai câte nu-i vine soacrei la urechi! În zadar Ilie îi țineă parte și căută s'o facă a înțelege că bătrâna e de mare folos, că lucrează și mai ales, când merg încotrovă nu remâne casă pustie; are cine vedeă de copii și de vietăți.

Paștele cădeau cam în iarnă; vânt și ploi reci, de cele mocnite. Nutrețul puțin și scump se isprăvise, Ilie mână pe Marioara să pască oile și juncanii într'o bucată de poiană. Copila, eră de vre-o zece ani, umblă cu vitele încă de șapte ani. Primăvara, vara și toamna, fetița hălăduea cu vitișoarele prin dumbrava verde; vorbea cu ele ca și cu niște prieteni, știă pe unde-i iarba oprită și bună când le zicea: Hai să vă satur, vitișoare pe toate, se înșirau rând una după alta, pășau domol, par'că să nu le auză nici pământul. Primăvara, culegând fragi și căpșune, ascultă cucul și mierlele. Făcea amiezile pe iarbă verde: punându-și pumnii căpătăiu, adormea privind nourașii albi fugărindu-se pe cerul albastru. Simțea ca păsările, când o să vie furtună, și adăposteă vitele în desișul dumbrăvei; vara și toamna umblă desculță, nepăsătoare de brumă, de spini și șerpi. Iși scaldă piciorușele în roua demineței mașcată cât boabele de mărgăritar, strălucitoare ca mii de diamante, în floarea curcubeului.

Toată iarna Mărioara aşteptă cu nerăbdare vara. La început, prin postul mare, când baba Dochia îşi scutură cojoacele, cum zicea buna, îi venea greu fetiţei; numai în mintea ei, de mică încă, era legătură nedeslipită între neplăcere şi plăcere, între chin şi bucurie; ştia că după una, urmă alta. Nici în ziua de Paşti nu s'a răbdat să nu-şi scoată oiţele la păscut. I-a pus maică-sa în trăistuţă două ouă roşe şi-o păscuţă cu brânză. Cu traista la şold, cu beişorul în mână, Mărioara a plecat la poiană, tot gândind poate a doua zi de Paşti, o da Maica Domnului şi-o fi vreme frumoasă. Tot timpul cerul a stat întunecat, gata numai să picure. A doua zi fetiţa s'a trezit mai veselă.

— Ştii una, mămico, am visat ceva frumos, să-ţi spun?

— Spune, zise Manda, care se mai domolise, de când plecase soacra.

— Mă făceam cu mioarele în poiană şi erau albe şi frumoase ca omătul: iarba pân la genunchi şi presărată cu albăstrele; da eu gândesc: să adun un mănunchi, să-l punem în casa cea mare. Nu-i aşă? Are să se facă vreme bună? De-aş mai ajunge s'aud iar cucul. Tare mi-i drag cum cântă. Eu îl îngân şi el mai tare strigă «cucu!».

Cu nădejdea la vreme bună, a plecat Mărioara la poiană. Pe la amiază s'a răsbunat puţin. În spre apus s'a ivit geană albastră. Mărioara o privea cu ochi galeşi. Tot mânând oiţele, îngână: Dă, doamne, să se facă vreme şi soare şi cald, să crească iarba să 'nflorească florile şi să cânte cucul.

Dar, de ce se răsbună vremea, de ce suflă vânt mai rece dinspre miază-noapte.

Spre seară a mai dat iar o bură de ploae. Fetiţa îngheţată porni mai de vreme acasă; dar când să iasă la un luminiş, vede că-i lipseşte o oae. Se 'ntoarnă caută strigă: «bâr, oiţă, bâr!» Pace! Oaea nicăeri! Să meargă fără oae, se temeă c'o omoară maică-sa, a cercetat poiana în lung şi 'n lat; n'a remas tufă nici trunchiu necăutat. În sfârşit a dat Dumnezeu

și-a găsit-o într'o o scorbură. Eră oaea cea mai hrănace. După ce s'a săturat bine, s'a dat la odihnă și n'a băgat de seamă, când celelalte au plecat.

Mărioara, bucuroasă, a uitat și de ploae și de frig. Când a eșit din duminică, înnoptase de-a binele; pân s'ajungă acasă, a înghețat sloiu. Mănuțele și picioarele îi erau vinete, nici nu le mai simțea că-s ale ei. Udă și degerată, a închis oile în ocol, și-a alergat în casă, lepădând minteanul. Manda și Ilie nu veniseră dela crâșmă; zi de serbătoare, s'au apucat de petrecut cu rudele și prietenii!

Vasilică adormise cu motanul pe cuptor. Cotoiul torceă tare, mulțumit că-i la căldură. Pe vatră pâl-păeă o buturugă jumătate stinsă, aruncând umbre și lumini ciudate, cari se mișcau după săriturile flăcării. Mărioara pricepă că nu-i nimene acasă: luă *gaița* de pe prichiciul hornului; scoase cu degețelele mucul în afară, dând s'o aprindă la foc. Cum para tocmai se stinsese, fetița se vârî aproape de tot în horn, suflând din răspuțeri, doar ar dă cărbunii pară. Deodată *gaița* luă foc zbuclni și împrășcă în toate părțile cu gaz aprins; într'o clipă cămăsuța și fusta luară foc.

Mărioara, de spaimă, începă a țipă, și eși pe ușă afară. Cine s'o audă? Vecinii erau duși de-acasă. De durere se izbi jos pe prispă. La vânt i se aprinseră mai tare și coadele bălăi, într'o clipită s'a topit ca o făclie de ceară, prefăcând trupșorul gingaș într'o movilă de serum.

Sofia Nădejde.

Cărți primite la Redacție.

***

DARE DE SEAMĂ pe anul 1908 — 1909 a Societății pentru protecțiunea animalelor. Buc. 1909. Cuprinde numele membrilor, activitatea societății în anul trecut. La urmă, anexe: articole de legi, circulări, etc., relative la ocrotirea animalelor; — lucrările premiate la concursul învățătorilor și institutorilor din 1908.

Cum să se hrănească țăranul.

unt în țară la noi o sumă de cărți foarte bune și folositoare, care cuprind multă știință, multe povețe, cari sunt cugetate și scrise de oameni învățați, cu experiențe dar care cărți nu sunt aproape deloc citite, ori din pricină că sunt prea mari, ori pentru că sunt alcătuite într'o limbă pe care cu greu o poate pricepe țăranul.

Așa, de pildă, mi-a căzut în mână o carte despre hrana cea mai bună pentru țăranul nostru, care se știe, că în privința asta e foarte neglijent și nu dă aproape nici un interes susținerii prin hrană a puterilor trupului ce se istovesc treptat prin greaua muncă a câmpului.

Din această carte voiu da aci cetitorilor un mic rezumat, în credință că voiu face un bine poporului care mai lesne poate ascultă sau ceti un articolaș scurt și pus la îndemâna oricui, decât să caute, să ceară, să poată avea o carte mai mare, cu cuprins mai larg care îi răpește un timp destul de prețios pentru el.

Carnea vitelor, păsările, ouăle, laptele, brânza, peștele sunt cu mult mai hrănitore decât legumele sau verdețurile sau zarzavaturile, cum li se mai zice; oamenii cari se hrănesc cu carne, cu ouă, lapte, pește, au mai multă putere, lucrează mai bine, sunt de obște mai sănătoși decât cei cari mănâncă numai verdețuri, burueni, legume. Ne ajunge pentru hrană o cătațime mai mică de carne, de păsări, de ouă, brânză, pește, decât din legume din cari trebuie să mâncăm mult, să umplem bine stomahul pentru ca să ne săturăm, și umplerea prea mare a stomahului slăbește tot corpul, ne face greoi, nedestoinici pentru muncă. Cărnurile, laptele, brânzeturile, peștele, ouăle, se mistuesc mai bine decât mămăliga goală sau însoțită de verdețuri, de burueni.

Mâncarea de căpetenie este mămăliga sau pâinea. Mămăliga făcută din făină de porumb (păpușoi) bună, nestricată, neincinsă, este o mâncare sănătoasă, dar nu putem trăi multă vreme numai cu mămăligă goală, ci trebuie s'o însoțim cu alte mâncări hrănitoare, în timp de dulce (de fruct) cu unt sau altă grăsime, cu brânză, lapte, ouă, carne, pește, păsări; în zilele de post cu fasole, linte, mazăre, bob, cartofi, cu mâncări de făină de grâu, de orz, gățite cu ulei de in, de nucă.

Pentru ca să putem mânca cu poftă și pentru ca să ne putem hrăni cu folos, este de trebuință ca să nu ni se aducă pe masă mai multe zile pe rând unul și acelaș fel de bucate, ci să se schimbe mâncările și gătirea lor, pe cât se poate dela o zi la alta.

Carnea proaspătă de vacă, de oaie, de rămător, de pasăre, este mai sănătoasă decât pastrama, care se găsește adeseaori stricată, mucigăită, veche și foarte sărată. Putem scoate dintr'însa parte din sare, dacă înainte de a o frige pe cărbuni sau înainte de a o găti altfel, o muierm câteva ceasuri în apă curată. La frigerea pe cărbuni, pastrama mai pierde din putere, căci se scurge zeama și grăsimea ei.

Peștele proaspăt este asemenea mai hrănitor decât cel sărat, care se strică și mai adeseori decât pastrama. Țării sunt o mâncare grea, nefolositoare. Icrele de crap și de știucă, foarte hrănitoare când sunt proaspete, se află la băcănie adeseaori putrezite în butoiu. Răcii sunt hrănitori. Scoicile și melcii (culbecii) se mănâncă ca rasol și ciorbă și sunt mai puțin hrănitori decât răcii și peștii.

Ouăle de păsări, lăpturile, și toate mâncările cari provin din lapte, brânzeturile, untul, sunt foarte hrănitoare.

Fructele (poamele) și buruenile, zarzavaturile verzi și uscate, crude și fierte, chiar dacă sunt îndulcite cu puțin untdelemn ori ulei, au foarte puțină putere hrănitoare; nu ne putem dar hrăni numai cu lăptuci, susai, păpădie, urzică, ștevie, știr, lobodă, ridichi, varză (curechi), castraveți, pătlăgele, chiar dacă le adăogăm puțin uleiu; nici cu fructe ca: mere, pere, zarzăre, coacăze, pepeni (harmuzi, zămoși), dovleci fierți sau copti, cu murături, ci le putem numai adăoga la alte mâncări

spre a le face mai gustoase. Din toate fructele sunt ceva mai hrănitoare nucile, strugurii, prunele, cireșele, vișinele, caisele, persicile; din toate legumele: cartofii, sfecelele, napii, guliile, morcovii, țelina, bureții și ciupercile. Este bine ca bureții să se pună în sare câteva ceasuri, înainte de a se găti pentru mâncare.

Varza (curechiul) atât cea dulce precum și cea murată, se mistuește mai bine dacă a fost fiartă; crudă este mai greu de mistuit. Varza acră, murăturile și alte legume acrite să nu se ție în vase ce coclesc.

Cartofii stricați, cu miros urit, cartofii prea fragezi sau cu muguri, sunt vătămătoare sănătății.

Copiii mici, mai ales cei de curând înțărcați, nu se pot hrăni cu mâncări de post, și nu se pot lipsi de lapte de vacă, de capră ori de oaie; stomahul lor încă nu suportă castraveți, varză, și alte legume și murături; li se poate da însă puțină mămăligă prăjită, pâne, ciorbă de cartofi. Mâncarea lor de căpetenie rămâne însă laptele; din nenorocire, pe alocurea, copiii pe vremea iernei, sunt lipsiți de lapte, fiindcă vitele n'au nici coșare nici nutreț indestulător.

Ca să schimbăm gustul mămăligei, o ducăm în magiun ori în orșav de prune, în terciu de prune, în chisăliță de prune verzi ori de prune uscate, o udăm cu mușdeiu din usturoi pisat, cu oțet ori cu borș; o mâncăm cu ceapă, cu praz, cu usturoi verde. Pe alocurea se udă mămăliga cu poșircă rămasă la facerea țuicei, care fiind adesea ori stricată, poate vătămă stomahul.

Este vătămător ca să mâncăm numai mâncări acrite și iuți, și trebuie să ne hrănim și cu mâncări dulci; să nu punem în toate bucatele oțet, borș, ardei și piper.

Țăranca cu judecată, deși vinde mare parte din ouă, unt, pasări, lapte, oprește parte din ele pentru hrana familiei, mai ales a copiilor.

Laptele ne dă hrana cea mai prețioasă pentru copii și pentru oameni mari; copiii nu se pot crește fără de lapte ci foarte mulți copii se prăpădesc cu zile, fiindcă le lipsește această mâncare, singura potrivită pentru copii atât când muma lor n'are destul lapte, precum și la înțarcare. De aceea fiecare gospodărie trebuie să poseadă vaca cu lapte, și sătenii cei mai săraci să crească

cel puțin o capră sau oaie, și să îngrijească bine de acea vită, ținând-o curat, iarna într'un grajd închis, și hrănind-o bine tot anul, îngrijind ca în nici o vreme să nu-i lipsească nutrețul hrănitor; vaca hrănită iarna numai cu coceni de porumb și de paie, nu poate produce lapte de ajuns, și trebuie să-i dăm câte o mâncare mai hrănitoare: tărâțe, coaje de sfecle și alte rămășițe din bucătărie, trifoiu ori lucernă.

Înainte de a se mulge vaca, capra, oaia, trebuie să se spele țâța și să se șteargă cu cârpă curată; asemenea acela care mulge vita să-și spele bine mâinile; să spele bine și cu cenușe vasul în care mulge laptele și să păstreze laptele într'un loc curat și răcoros. Copiiilor să nu li se dea lapte nefiert.

Mâncările și băuturile să nu fie nici reci ca gheața, nici fierbinți, ci de căldură potrivită. Mâncările și băuturile prea calde și prea reci strică dinții. Vasele de bucătărie să se ție cât se poate de curate.

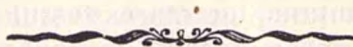
D. Teleor.

Încă dela 1 Octomvrie revista a intrat în al XIII-lea an al existenței sale, rugăm dar călduros pe iubiiții noștri abonați să bine-voiască a ne înainta, prin mandat poștal, micul cost al abonamentului, pentru a ne simți de marile cheltueli ce suntem nevoiți a face prin trimiterea chitanțelor spre încasare.

Pe lângă alte îmbunătățiri ce aducem revistei, anul acesta vom da ca supliment și *patru tablouri colorate*. În timpul funcționării corpurilor legiuitoare, vom da la cronică desbaterile camerei și senatului. Acestea ne impun cheltueli cari arată că suma de 5 lei cât costă abonamentul anual al revistei, este mult prea mică și deci e o datorie pentru iubiiții noștri abonați de a ne simți de cheltueli zadarnice pentru încasare.

Administrația.

DIN POPOR

I G N A T

ai de demult oamenii tăiau porcii în ziua de Ignat(1), — și le da cu săcurea în cap.

Așa, Ignat cu ta'său, s'au apucat să taie și ei porcul. Când vru să-i dea Ignat cu săcurea în capul porcului, nemerește în cap pe ta'său și-l omoară !

El, ce să facă ? L-a omorât, ... l-a omorât ! ... Incepù a se văietă : că *ce-a greșit* de-a omorât pe ta'său ? ....

Il îngroapă, îi făcù pomană și plecă în lume ....

Spuse și la mic și la mare și la tânăr și la bătrân, că ce să facă ca să scape de păcat ?

Și pe drum s'a întâlnit cu un popă bătrân. I-a spus tărășenia : iată așa, așa, așa, — cum făcuse.... I-a spus popa ca să facă un cinuleț (2) la o apă curgătoare și să treacă pe toți călătorii fără nici-o plată. Și la marginea apei să-și facă un cămin ca să șadă acolo. Și a mai spus :

— Ia un tăciune de tufă și-l înfige în pământ ; dacă s'o prinde până la trei ani, bine, îți iartă Dumnezeu păcatele ; dacă nu s'o prinde, să știi că nu ți-le iartă....

Așa a și făcut ; și-a făcut cinul și căminul, și aduse nevasta, copii, — se așeză la a apă —, și treceă și ziua și noaptea pe cine veneă... Trech astăzi, trech mâine, aproape trei ani, și când se pomeni într'o noapte,.... viscolea și bătea un vânt.... și ei mâncare... na!.. nimic!... — se pomenește strigând de dincolo de apă :

— Măi Ignat !

El răspunde :

— Aud, frate !

— Vino frate de ne trece, că pe astfel de vreme ne'necăm...

Se sul în cin și trecù. Când dincolo nu găsi pe nimeni și trecù iar îndărăt, văietându-se cum că se innecară oamenii până a ajunge el... Și când să între în casă, aude iar, strigând :

— Mă Ignat, mă !

— Aud, frate, aud !

— Vino, frate, de ne trece că ne'necăm, vai de capul nostru...

Și iar trece dincolo, și când dincolo nu găsi pe nimini !... Și începù iar a se văietă și olicăi, că ce se făcură ?

— Eu m'am pus să-mi ispășesc păcatele lui tata, și eu mai multe am făcut !...

Și când să între în casă, iar aude strigând :

— Uu-u-u, mă Ignat, mă !

(1). 20 Decembrie, mart. Ignat. A fost om ca toți oamenii.

(2). *Cin* : luntre.

— Aud, frate, aud !

— Vino frate de ne treci că ne'n necăm și alta nimic !...

Și iar trecu cu cinul. Când ajunse dincolo, găsi doi moșnegi bătrâni-bătrâni. Ii luă în brațe, îi sărută, — că unde scăpaseră de înnece, — îi puse în cin și i trecu dincolo acasă la el. Acolo începu să le spuie cum că el s'a apucat să ispășească păcatele lui ta'-său și acum mai mari păcate a făcut ; că de aseară pân'acum două rânduri de oameni se'necară... Și moșnegii i au răspuns :

— Lasă mă, Ignate, c'o vedeă Dumnezeu !...

Și acei moșnegi nu erau decât Dumnezeu și cu Sf. Petre.

Intrară în casă. Ignat se uită încolo, se uită pe dincolo, nici un scaun... N'a avut ce să le puie ca să șadă, că erau săraci și i-au dat lui Sf. Petre vigul de cioareci și lui D-zeu trâmba de pânză. Cum șezură pe ele, vigul și trâmba începură să crească supt ei... Copiii plângeau de foame, ... plângeau... de ziceai... aaș!..

Da' uncheșii :

— Mă Ignate, ia împacă mă, ai copilași ce-au de tot plâng așa ?

— Păi... știți ce, plâng de foame, ... văzură pe mumă-sa arzând *țăstul*... (3) și nouă ne e rușine să spunem ce avem de gând să băgăm în el... — le-a răspuns Ignat.

— Orice-ați aveă, nu ne împăcați până nu ne-ți spune...

Nevasta a făcut ce-a mai făcut prin casă și când s'a uitat Dumnezeu și cu Sf. Petre într'altă parte, a lăsat țăstul jos, gol. Când îl văd copii lăsat, încep și mai tare să plângă.

Mamă-sa le zise încetișor :

— Las'cu muica, ... că vă scoate ea acum pâinea din țăst, ... și-o să mâncați, ... și-o să vă culcați...

Și de unde? că țăstul eră gol!...

O'ntreabă Dumnezeu, că ce-au în țăst? Ea îi răspunde :

— Nu e nimic, ... l-am lăsat așa ca să zică copiii că e pâine, ... pân'or adormi...

Și Dumnezeu :

— Ia împacă copiii că prea plâng, ... caută în țăstu ăla că trebue să aveți ceva sunt el ; nu se poate...

I-a răspuns Ignat că :

— Nu, că nu avem nimic supt țăst...

— Ia lasă, caută subț țăst de împacă copiii, nu vezi cum plâng?...

Și când se duce nevasta lui Ignat de ridică țăstul, o pâine d'ele dospite, mare-mare, ce de-abia aveă loc supt țăst de mare ce eră... După ce-o scoate, o frânge și-o împarte la copii. Se pun copilașii și mănâncă și se mai pun și ei ai bătrâni.

În t'mpul ăsta, odată s'au aprins niște lumânări înaintea lui Dumnezeu. Cum au văzut așa Ignat, repede s'a priceput că este Dumnezeu... Și a început să le sărute tălpile picioarelor, și poalele țăalelor, și mâinile...

(3) *Țăst* : în care se face pâinea. E de pământ.

— ... Că cum a venit Dumnezeu în casa mea și n'am avut ce să-i dau să mănânce și pe ce să șadă, sărăcuțul de mine, Doamne !...

Și Dumnezeu :

— Lasă mă, Ignate, că ai împlinit toate, — și să mergi cu noi....

— Să merg Doamne ; dar copiilor ce le face ?

— Lasă-i, am eu grije de ei, — răspunde Dumnezeu.

Și au plecat : Ignat, cu Dumnezeu și cu Sf. Petre.

Mergând ei așa, au dat pe la cărbune ce acū eră prins. Făcuse niște rădăcini în pământ și niște lăstari pân'la brâu !... Și-au luat o înainte... Pe drum, Dumnezeu îi zise :

— Astăzi sunt trei ani decând ai omorît pe tat-tău. Să știi că ți-ai ispășit păcatele... De-acum înainte să fii harnic ca să nu mai faci...

Și au mers tot înainte, câți ani or fi mers nu se știe, că s'au întâlnit c'o trăsură cu niște telegari de cai, de credeai că sboară, nu altceva, și'n trăsură unde se lefăiau niște boieri... În urmă le veneau samare încărcate cu marfă scumpă... Negustori mari!...

Și-a zis atunci Dumnezeu :

— Mă Ignate, cunoscși tu pe cinevă din negustorii ăia ?... A ? .....

— Nu cunoscui pe nimenea, Doamne ...

— Vezi mă, aia fură feciorii tăi...

— Taci, Doamne !...

— Ai tăi fură, măi Ignate !

Auzind așa, Ignat vru să le sărute picioarele și mâinile, și ce să le sărute ? că și pieriseră...

*

Luând-o Ignat îndărăt se întâlnește iar cu trăsura. Iși luă inima în dinți de-o opri, și-i întrebă :

— Eu pe dumneavoastră par'că v'aș cunoaște, ... ; da' de... nu știu de unde să vă iau..., v'asămui cu niște copii...

— Ce copii, omule ?

— Cu niște copii ai mei cari i-am părăsit la apa *Cutare*...

— Păi... noi suntem copiii ăia de cari spui d-ta... ; noi suntem copiii lui Ignat...

— Mânca-v'ar taica, voi sunteți copiii mei !...

Și-au plecat cu toții înainte...

(Auzită de la Ștefan St. Badea, din *Cațane-Dolju*.)

N. I. Dumitrașeu

Omul este pilda slăbiciunii, jefuirea vremii, jucăria norocului, icoana nestatorniciei, cumpăna zăvisticiei și a primejdiilor.

A. Pann.

CRONICA

DIN TARĂ.

Corpurile Legiuitoare.

CAMERA.—In ziua de 28 Noemvrie Camera a început discuția *adresei*, după ce d. *Em. Culoglu*, raportor, a citit proiectul comisiunii.

Care e rostul acestei discuții?

Spunem că deschiderea corpurilor legiuitoare s'a făcut prin citirea *mesagiului regal*. Termenul acesta de «mesagiu» s'a aplicat întâia oară de către Englezi: guvernatorii provinciilor din America de Nord comunicau prin „mesagiu“ cu camerele coloniale.

In genere — și la noi asemenea — orice comunicare a puterii executive către puterea legiuitoare se face prin *mesagiu*. Ori ce lege ce se trimite în discuția senatului sau a Camerei se trimite printr'un mesajiu. Aci e vorba însă de mesajiu cu care se deschide sesiunea.

Adresa este răspunsul unui corp reprezentativ la *mesagiul* puterii executive. El are importanță mare mai ales acolo unde constituția nu dă deputaților dreptul de interpelare. In Anglia obiceiul se păstrează, dar răspunsul Camerei este o parafrază a discursului regal. La noi tot astfel se urmează: adresa păstrează punctele principale stabilite de mesajiu.

Discuția răspunsului dă ocazie membrilor Camerei să rostească discursuri in cari să se vorbească despre toată politica guvernului, făcându-se expunerea generală. Deputații opoziției țin să arate atunci toate criticile ce le pot aduce activității miniștrilor.

In țara noastră, cu introducerea regimului parlamentar propriu zis, odată cu alegerea lui Cuza, mesajiuul tronului și răspunsul au fost continuu în uz. Redactarea răspunsului sau «adresei» s'a făcut totdeauna de o comisiune aleasă de corpul legiuitoare respectiv și votarea lui a dat naștere la desbateri foarte aprinse.

In timpul domniei lui Cuza, a fost de multe ori mari furtuni parlamentare cu ocazia aceasta.

In 1863, fiind la guvern ministerul Crețulescu, un număr de 32 de deputați propun un contra-proiect de adresă in care criticau nu numai faptele ministerului de atunci, ci toate faptele de ultimii patru ani. Acest contra-proiect obține jumătate din voturile adunării, se alege o nouă comisie, care redactează, ca proiect al majorității acum, o adresă aproape la fel cu cea prezentată de cei 32 deputați. Noua adresă e votată, dar Domnitorul când se prezintă comisia la palat, refuză să asculte citirea ei și spune președintelui comisiunii, Lascăr Catargi, s'o dea primului ministru.

In toamna anului 1863, răspunsul la mesajiu propus la adunare este un fel de blam pentru minister. Ministerul prezidat de Kogălniceanu nu-l primește, dar nu-și dă dimis'ia. ci cere să se amâne discuția adresei până când țara va vedea pe minister la lucru.

In primii ani ai domniei regelui Carol au fost multe frământări și primele guverne au condus destinele țării timp foarte scurt, schimbându-se la intervale de câteva luni. In vremea aceea și desbaterile pentru redactarea adresei erau foarte agitate și adesea se reuneau voturi multe contra proiectului majorității sau chiar se prezentau contra-proiecte.

In 1870, după ce ministerul Manolache Costache Iepureanu a prezidat noile alegeri, Camera a votat un text de adresă care arată guvernului că nu se bucură de încrederea sa și în adevăr peste câteva zile, după ce s'au terminat desbaterile ministerul Iepureanu s'a retras și a fost înlocuit, cu un minister format de Ion Ghica de 18 Decemvrie 1870.

Alt caz când s'a început sesiunea extra-ordinară, după noile alegeri, în 19

Maiu 1876, cu ocazia discuției adresei s'au prezentat amendamente contra proiectului alcătuit de comisia majorității ; dar acestea s'au respins toate.

Curioasă a fost întâmplarea din toamna aceluiaș an când s'a deschis sesiunea ordinară. Comisia de răspuns s'a împărțit în două grupe și fiecare grupă a adus alt proiect: una pentru guvern, alta contra ; s'a votat textul favorabil guvernului.

Timpul ce s'a dat discuției proiectului de adresă a variat: uneori a ținut o săptămână sau două, alteori chiar numai o zi.

În anul acesta, discuția începută în ziua de 8 Noemvrie nu s'a terminat până la 3 Decemvrie, când se pune sub presă revista noastră.

În prima ședință au vorbit d-nii *N. Bălănescu*, deputat din județul Vlașca și d. *N. Iorga*, deputat al orașului Iași. Cel dintâiu a studiat întreaga activitate a guvernului și a arătat bunele rezultate ale legilor votate și ale măsurilor luate de administrația diferitelor ministere. D. Iorga din contră găsește că rău a procedat guvernul și în politica externă și în cea internă.

În ședințele următoare, au vorbit d-nii *G. Panu*, *M. Moiesescu*, *I. G. Duca*, și *Em. Culoșu*, raportorul, apoi d.-C. *Banu*, cari au susținut proiectul de adresă și au arătat bunele idei și bunele rezultate ale poliției guvernului. În contra proiectului de adresă și în contra guvernului au vorbit d-nii *Căche Ionescu*, *N. Filipescu*, *Mihail Cantacuzino* și *N. Fleva*.

SENATUL. — Senatul s'a ocupat cu votarea de indigenate și cu anunțări de interpelări, etc. Se așteaptă terminarea discuției adresei la Cameră pentru a se începe aci

Inaugurarea noului local al Casei Bisericii și al Casei Școalelor.

Duminică, 29 Noemvrie a. c. orele 10 $\frac{1}{2}$ a. m., s'a inaugurat noul local al Casei Școalelor și Casei Bisericii.

Această monumentală clădire zidită în stil românesc, după planurile d-lui arhitect Mihăescu, se află așezată pe strada Lueger (fostă Fântânei). Intreaga clădire împreună cu locul a costat aproape un milion.

Casa școalelor prevăzută în principiu în marele program de reorganizarea învățământului al d-lui D. A. Sturdza, s'a întemeiat de fapt în anul 1896 de către d-l P. Poni, fost Ministru al Instrucțiunii.

Casa Bisericii a fost întemeiată în anul 1902 de d-l Sp. C. Haret, atunci ca și acum Ministru al Instrucțiunii.

Solemnitatea inaugurării s'a săvârșit în sala cea mare din primul etaj al noului local.

Serviciul divin a fost oficiat de către P. S. S. Arhiereul Meletie Gălățeanu, asistat de prea cucernicii protoerei Atanasie Protopopescu și Popescu.

Au fost de față: I. P. S. Mitropolit primat D. D. Atanasie, d-nii Spiru C. Haret și V. G. Morțun, miniștri; D-nii I. Kalinderu, administratorul Domeniilor Coroanei; P. Poni, fost ministru; Costescu-Comăneanu, vicepreședinte al Senatului; C. Banu, Ștefan Ioan, Dr. Anghelescu, D. Pătrășcanu, deputați; P. S. Episcopi: al Buzăului, Dunării de jos și al Hușului; Arhiepiscopii Sofronie Vulpescu, Valerian Râmniceanu, Meletie Gălățeanu; D-nii M. Popescu, administrator al Casei Școalelor și P. Gârboviceanu, administrator al Casei Bisericii; Funcționarii superiori ai Ministerului Instrucțiunii, cum și o mulțime de alte persoane de distincțiune.

La orele 11 $\frac{1}{2}$ serviciul divin a luat sfârșit, când d-l M. Popescu a rostit o inimoasă cuvântare, arătând activitatea ambelor administrațiuni, la care a răspuns printr'o înălțătoare cuvântare d-l Spiru Haret, ministru instrucțiuni.

După terminarea solemnității două bogate bufeturi ale Casei Capșa, au servit șampanie invitaților.

De asemenea s'a oferit funcționarilor acestor așezăminte ca și personalului superior al Minist. Cultelor un banchet în sala de marmură a hotelului Boulevard. Banchetul a fost prezidat de d-nii Spiru Haret, având la dreapta sa pe d-l P. Gârboviceanu, administratorul Casei Bi-

LOCALUL CASEI BISERICII ȘI CASEI ȘCOALELOR
(Cu chipurile celor doi întemeetori).

sericii și d-l V. Morțun, ministrul lucrărilor publice, având la stânga sa pe d-l M. Popescu, adm. Casei Școalelor.

Dăm aci vederea noului local și chipurile întemeietorilor acestor instituțiuni: d. Sp. Haret și d. P. Poni.

Serbarea pentru d-l Maiorescu la Iași.

În ziua de 29 Noemvrie, Iașii au serbătorit pe d-l. Titu Maiorescu. Primit la gară de multă lume oficială și particulară, d-sa a mers în oraș și chiar dimineața a vizitat Primăria, unde d. N. Gane, Primarul, a rostit un discurs mișcător căruia d. Maiorescu a răspuns amintindu-și vremea tinereței și mișcarea literară din Iași pe la 1876—78.

A vizitat apoi școala Normală de băieți «Vasile Lupu», liceul internat, unde a luat masa cu elevii și cu corpul didactic.

După amiazi s'a dat serbarea la Universitate. Au vorbit d-nii: Dr. Bogdan, rectorul Universității, I. Găvănescu din partea facultății de litere, P. Rășcanu din partea senatului universitar, dr. Riegler, L. Cosmovici, A. D. Xenopol și studentul R. Manolescu. Tuturora a răspuns d. Maiorescu.

Seara a fost un banchet la rectorul universității.

Din afară.

Starea regelui Leopold.

Ziarele publică telegrame foarte grave despre starea sănătății regelui Leopold al Belgiei. După unele, bătrânul rege ar fi în agonie.

Nou minister în Italia.

În Italia ministerul Giolitti a demisionat, fiindcă în secțiunile Camerei s'au ales delegați adversari ai unui proiect de lege însemnat ce depusese el pe biroul Adunării.

În locu-i regele a însărcinat cu formarea guvernului pe d. Sonnino.

Prețul cerealelor.

La târgul din Brăila.

Grâul suta de kl. s'a vândut cu	18—21 l.
Porumbul	10—15 l.
Cincuantinul	13—15 l.
Ovăzul	10—11 l.
Secara	13—14 l.
Orzul	10—12 l.
Orzoaica	13—14 l.
Meiul	12 l. și 80 ct.
Fasolea	24—27 l.
Kapița Naveta	10—11 l.
Semințe de cânepă	23 l.

La târgul din București (Obor).

Grâul	21—22 l.
Porumbul	11—12 l.
Orzul	12 l.
Ovăzul	11 l.

De pe Domeniile Coroanei.

În zilele de 23—25 Noemvrie 1909, d-l I. Kalinderu, Administratorul Domeniului Coroanei, aflându-se la Domeniul Gherghița din jud. Prahova, a vizitat atât școalele din comunele: Balta-Doamnei, Lacul-Turcului, Ciumați și Gherghița, unde a distribuit elevilor cărți folositoare, cât și bisericile, primăriile și banca populară.

În comuna Balta-Doamnei, fiind întâmpinat de săteni, cari au ținut a-i mulțumi pentru sprijinul material ce au primit neconținut și buna-voință ce a avut timp de 25 de ani, interesându-se de buna lor stare, d-l Kalinderu i-a povățuit și de astă dată a lucră bine pământul, a ascultă sfaturile bune ce li se dau, a munci cu stăruință și hărnicie, a se hrăni mai bine și a cultivă și linte, oșebit de celelalte plante.

Cu prilejul acestei vizite pe domeniu, d-l Kaiinderu a dispus să se deă copiilor anemici dela toate școalele, untară de pește procurată gratuit de Domeniu. În com. Ciumați a hotărît ca Ad ția Dom. Coroanei să închirieze un alt local pentru primărie, spre a rămâne școala cu încă o sală de studiu, iar la primăvară să se construească un dispensariu medical. În com. Gherghița, a hotărît înființarea pe cheltu-eala Domeniului, a unui atelier de țesătorie, cu care femeile și fiicele sătenilor să perfecționeze industria casnică. Biserica dela Belciug, construită din nou pe domeniu, fiind terminată ia dispus pictarea ei în cursul iernii; iar biserica de la Gherghița căreia i sau făcut reparațiuni radicale, să se picteze din nou. În sfârșit a hotărît să se sporească pepinierele pe Domeniu, pentru a se puteă dă locuitorilor cât mai mulți pomi roditori

---

La administrația revistei noastre, strada Mântuleasa No. 9, se găsesec de vânzare:

1) *Calendarul sătenilor pe anul 1910 cu bucăți alese și chipuri frumoase. Prețul numai 50 BANI.*

2) *Urături, (plugușoare, colinde și cântece de stea). Prețui numai 15 BANI.*

Cum nu avem decât un foarte restrâns număr din aceste lucrări, rugăm pe d-nii abonați ce ar dorî să și le procure dela noi, să se grăbească.

ADMINISTRAȚIA.

Bustul lui Barbu Constantinescu.

Comitetul format pentru ridicarea unui bust fostului profesor d-r Barbu Constantinescu a putut constată, că în urma apelului ce a făcut diferitelor persoane, colegi sau elevi ai aceluia care o viață întreagă s'a străduit pentru propășirea noastră culturală, aproape toți s'au grăbit a trimite sumele încasate, fără multă întârziere. Pentru acest prețios sprijin, comitetul transmite tuturor viile sale mulțumiri.

Au mai rămas însă câteva persoane, care n'au înaintat listele de subscripție ce li s'a trimes, nici până astăzi.

Comitetul crede că numai dorința de a face să subscrie cât mai mulți a silit pe acele persoane a mai întârziă, sau din pricina ocupațiunii au amânat trimiterea listelor.

De astădată comitetul de inițiativă face o călduroasă rugămintă de a se trimite listele de subscripție cu orice rezultat, chiar în alb; de oarece voiește să încheie situația fondurilor strănse și să comande bustul proiectat.

Fiindcă se poate ca și unii dintre Onorații noștri abonați să fi primit asemenea liste, le atragem binevoitoarea d-lor atențiune asupra apelului ce li se face, înștiințându-i că sumele încasate sau acelea cu care ar binevoi să contribuie la această lucrare, le pot înainta d-lui *P. Gârboviceanu*, Directorul școlii normale a Societății pentru Invățătura Poporului Român din București, d-nia sa fiind delegatul comitetului de inițiativă.

INFORMAȚIUNI

Duminică, 6 Decembrie a. c., se va redeschide biserica «Kalinderu» din capitală (str. Doamnei).

Această biserică s'a clădit în anul 1840—1841 de către repauzatul Lazăr Kalinderu, și se întreține din averea ei, ctitor fiind d-l Ion Kalinderu, Administratorul Domeniului Coroanei.

A mai fost restaurată în 1903, iar în vara aceasta, pe lângă reparația trebuincioasă ce i s'a adus în părțile exterioare, s'a spălat și retușat întreaga pictură interioară, așa cum se face din timp în timp la lucrările artistice.

Serviciul religios cu prilejul redeschiderii bisericii se va face cu solemnitatea cuvenită, iar răspunsurile liturgice se vor da de corul bisericii de sub conducerea maestrului Popescu-Pasăre, profesor de cânt la Seminar.

La 25 Maiu 1910, orele 2 p. m., se va ține concurs la Eforie, pentru postul de Medic al spitalului Zossima din comuna Armășești județul Ialomița, ce se află ocupat provizoriu.

Condițiunile de admitere și programa concursului sunt publicate în «Monitorul Oficial» No. 278 din 11 Martie 1900.

Registrul de înscrierea candidaților se află deschis în cancelaria Eforiei în orice zi și oră de lucru și se va închide cu 10 zile libere înainte de ziua fixată pentru ținerea concursului.

Licitațiuni.

În ziua de 16 Decembrie 1909, orele 10 de dimineață, se va ține a patra licitațiune cu oferte închise în localul pepinierii Istrița din jud. Buzău, pentru vânzarea instrumentelor și obiectelor scoase din uz dela acea pepinieră, cari sunt anume arătate în «Monitorul oficial» No. 131 din 11 Septembrie 1909.

În ziua de 19 Decembrie 1909, orele 10 de dimineață, se va ține o nouă licitațiune cu oferte închise în localul Ministerului, Domeniilor, Direcțiunea Agriculturii, la Prefectura județului Iași și la pepiniera Cotnari din județul Iași, pentru vânzarea a 1831 decaltri vin dela pepiniera Statului Viticolă Paraclis-Cotnari din județul Iași, din recolta anului 1908 și anume:

- 123 decaltri vin alb diverse aflat în vasul No. 1.
- 122 decaltri vin alb diverse aflat în vasul No. 2.
- 360 decaltri vin alb diverse aflat în vasul No. 3.
- 390 decaltri vin alb Plăvae aflat în vasul No. 1.
- 125 decaltri vin alb Iordan aflat în vasul No. 1.
- 107 decaltri vin roșu aflat în vasul No. 1.
- 130 decaltri vin roșu aflat în vasul No. 2.
- 70 decaltri vin roșu aflat în vasul No. 3.
- 404 decaltri vin roșu aflat în vasul No. 4.

Prebele de vinuri ce se vând se pot vedea la sus menționata pepinieră, în toate zilele de lucru, dela orele 9 — 12 dimineața și dela 3 — 6 după amiază.

Veste către sătenii români doritori de învățătură.

A apărut dela tipar «Calendarul Sătenilor» pe 1910 cu următorul cuprins:

Urare de anul nou (1910); Lumină fraților lumină;

Cuvânt către săteni; Întâmplările cele mai însemnate de când e lumea; Sărbătorile anului 1910; Felurite sfaturi gospodărești pe luni; Felurite învățături de bine; Școalele de agricultură pentru fii de săteni; Cum trebuie făcută rugăciunea și despre rugăciunea nevrednică (vorbele Sf. Ioan gură de aur); Mitropolitul And. Șaguna; Familia Regală; Pr. Carol la M-reă Putna; Cuza-Vodă și d-na Elena; Praznicul unui sătean p. Cuza-Vodă; Cuvântul Mitropolitului Moldovei către soldații dezertori; Izvoarele nevoilor despre oameni; Numărul crâșmelor din țară; Cassa Rurală; Cuvântarea săteanului român Androcescu din Bucovina la congresul băncilor din Botoșani; Indemnuri la economie; Deputații țăraniilor; Felurite sfaturi de gospodărie și plugărie; Cuptoarele model; Usatul prunelor; Societatea «Țesetoarea»; Cum să ne facem o sămânță bună; Știri gospodărești; Cuza-Vodă și santinela; De când învață împărații meșteșug; Vânătoare țigănească; Că-i bun și peștele, poznășii.

Calendarul are și chipuri mari și frumoase: Mitropolitul Șaguna, Principele Carol, Săteanul Român Androcescu din Bucovina.

—Prețul 40 bani—

Cine trimete banii pe 15 calendare în sumă de 6 lei va primi încă 4 calendare în dar.—Cererile și banii să se trimeată pe adresa „Cercu Deșteptarea Sătenilor” Folticeni.

Tot la Cercul Deșteptarea Sătenilor se mai găsesc: Cărticică de închinăciuni (rugăciuni) trebuitoare ori cărui bun creștin, prețul 15 bani, și Cărticică de plugușoare, colinde și cântece de stea, prețul tot 15 bani.

Cine trimete bani pe 15 cărticele (2 lei 75) va primi 4 cărticele în dar. Cine trimete pe 30 cărticele, va primi 9 în dar.

Cercul „Deșteptarea Sătenilor”, Folticeni.

„S T E A U A“

Societatea «*Steaua*» are de scop a lucra pentru întinderea învățaturii în popor, prin tipărirea și răspândirea de scrieri și publicații morale, patriotice și de folos practic, și pentru împiedecarea, prin toate mijloacele legitime, a răspândirii de scrieri și publicații imorale, sau cu tendințe contrarii statului și ideii naționale române.

Cotizația este de cel puțin *doi lei* pe an, iar pentru învățători, preoți rurali și săteni, de cel puțin *un leu* pe an. Fiecare membru este îndatorat ca, în cel d'întăiu an după primirea sa, să facă a se primi în Societate cel puțin alți doi membri noi.

Cererile de înscriere, însoțite de cotizația pe un an, se pot adresa d-lui *Spiru C. Haret*, strada Verde, București.

Comitetul: *Președinte*, Ioan Kalinderu, *Membri* al *Academiei Române*.— *Vice-președinte*, Sava Somănescu, *mare proprietar*, fost senator.— *Administrator și casier*, Spira C. Haret, *Ministru*, profesor universitar.— *Secretar*, Const. Banu, profesor secundar, fost inspector școlar.— *Membri*: Petre Gârboviceanu, *Administrator al Casei Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române*, profesor la *Seminarul Central și director al Șc. Normale a Societății pentru învățătura poporului român*; I. Dimitrescu Procopie, senator, fost *Primar al Capitalei*; M. Vlădescu, fost *Ministru*, profesor universitar; Cristu S. Negoescu, fost *administrator al Casei Școalelor*, profesor secundar; Pompillu Eliade, profesor universitar.— *Cenzori*, Const. Alimăneșteanu, inginer de mine; *Preotul econom* Const. Ionescu, profesor secundar; Const. Alexandrescu, *institutor*.

Membrii înscrși și cotizațiunii plătilte (urmare).

Mitana Coonstantinescu, învăț. (Fetești), 1 leu; Chiriaca Teodorescu învăț. (Țândărei), 1 leu; Ecat. Teodorescu, învăț. (Cocargeaua), 1 leu; Alexandru Rădulescu, învăț. (Mărculești), 1 leu; Gheorghe Biber, învăț. (Gimbășani), 1 leu; Nicolae Ionescu, învăț. (Ialomița), 1 leu; Teodor Popescu, învăț. (Vlădeni), 1 leu; Dem. Pavelescu, învăț. (Chioara), 1 leu; Gh. Nucă, învăț. (Satul Sf. Vasile), 1 leu; Naie Popescu (Plătărești), 1 leu; G. V. Stănescu, profesor (Buzău), 2 lei; Mihail Zahareanu, profesor (Buzău), 2 lei; D. Constantinescu (Buzău), 2 lei; I. Mircescu, prof. (Buzău), 2 lei; I. Rășcanu, prof. (Buzău), 2 lei; D-na Agripina Buțureanu, (Iași), 10 lei; D-na Ecaterina Stratilescu (București), 2 lei; D-na Dea Bogones (Iași), 2 lei; D-na Ana Emandy (Iași), 2 lei; Maria Fițescu (Iași), 6 lei; Luisa Vrabie (Iași), 2 lei; Laura Constantinescu, 2 lei; Ana Chernbach (Iași), 2 lei; D-na Victoria Dragomir (Iași), 2 lei; D-na Aglaia Pascu (Iași), 2 lei; D-nul Dumitru Ghibanescu (Iași), 2 lei; D-na Ana Tudor (Iași), 2 lei; D-na Natalia Mitru (șc. norm. «Vasile Lupu»), 2 lei; D-ra Eufrosina Caton (Iași), 2 lei; D-ra Maria Liatris (Iași), 2 lei; D-ra Elena Tudor (șc. norm. de fete «Mihail Sturdza»), 2 lei; D-ra Matilda Ballo (Burdujeni), 2 lei; Elena Nicolau (Iași) 2 lei; D-na M. Gheorghiu (Tutova), 2 lei; Păr. Arhimandrit Gh. Miron (Curtea Mitropoliei), 2 lei; D-ra Dr. Olga Conta (Iași), 2 lei; D-ra Florica Pătrășcanu (Iași), 2 lei; Horga Ana (elevă cl. 4 șc. nor. Iași), 1 leu; Idem Mânduru Eugenia (Botoșani), 1 leu; Macri Eugenia (Huși), 1 leu; Nimereanu Maria (Dorohei), 1 leu; Idem Istrati Ana (Iași), 1 leu.

Numărul membrilor înscrși în cursul anului 1909 este de 790, iar veniturile societății, tot în acest timp, sunt de 6.105 lei.

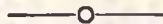
(Va urmă în numărul viitor).

„VICTORIA”

Societate anonimă de asigurări generale și reasigurări

IN BUCUREȘTI

— Direcțiunea Generală: 10, Strada Doamnei 10 —

CAPITAL STATUTAR LEI 5.000.000

INTAIA EMISIUNE LEI 1.000.000

SOCIETATEA ASIGURĂ:

- a) contra pagubelor cauzate de Incendiu și Explozie, precum și în contra Tempestei și Cicloului;
- b) asigurări asupra Vieței și Rentei viagere;
- c) contra pagubelor de Transport maritim, fluvial și terestru;
- d) contra pagubelor cauzate de Grindină la cereale și vii;
- e) contra accidentelor corporale și a consecințelor răspunderii civile;
- f) contra pagubelor provenite din Mortalitatea vitelor;
- g) contra spargerii oglinzilor, geamurilor și firmelor de cristal, etc.

Societatea „VICTORIA” asigură în mod gratuit clădirile în construcțiune până la punerea acoperișului, iar informațiuni mai detaliate a se cere Direcțiunii societății.

Reprezentanța generală—București, str. Karagheorghevici, 3.

